

Socialutskottets betänkande 2022/23:SoU13

Prioriteringar inom hälso- och sjukvården

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av ett motionsyrkande om en nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar (s. 22). Utskottet anser att regeringen bör ta fram en sådan plan.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om prioriteringar, assisterad befruktning, abort m.m.

I betänkandet finns 32 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (S).

Behandlade förslag

Cirka 160 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Utskottets överväganden	11
Prioriteringar	11
Utskottets ställningstagande	21
Assisterad befruktning	23
Utskottets ställningstagande	26
Abort	26
Utskottets ställningstagande	28
Könsstympning, omskärelse och oskuldskontroll	29
Utskottets ställningstagande	32
Könstillhörighet	33
Utskottets ställningstagande	35
Organdonation och blodgivning	36
Utskottets ställningstagande	40
Reservationer	41
1. Vård och behandling av olika sjukdomar, punkt 1 (SD)	41
2. Vård och behandling av olika sjukdomar, punkt 1 (C)	42
3. Barnmorska under förlossningen, punkt 3 (S, MP)	43
4. Barnmorska under förlossningen, punkt 3 (V)	43
5. Mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt, punkt 4 (V)	44
6. Mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt, punkt 4 (C)	44
7. Mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt, punkt 4 (MP)	45
8. Cancervård, punkt 5 (S)	46
9. Cancervård, punkt 5 (C)	47
10. Palliativ vård, punkt 6 (SD)	47
11. Dödshjälp, punkt 7 (MP)	48
12. Nationella riktlinjer, punkt 8 (V, MP)	48
13. Nationella riktlinjer, punkt 8 (C)	49
14. Nationella screeningprogram, punkt 9 (S)	50
15. Nationella screeningprogram, punkt 9 (V)	50
16. Nationella screeningprogram, punkt 9 (MP)	51
17. Assisterad befruktning, punkt 10 (C)	51
18. Assisterad befruktning, punkt 10 (MP)	52
19. Abort i hemmet, punkt 11 (S, V, MP)	53
20. Övriga frågor om abort, punkt 12 (S)	53
21. Övriga frågor om abort, punkt 12 (MP)	54
22. Könsstympning, punkt 13 (MP)	54
23. Omskärelse, punkt 14 (SD)	54
24. Oskuldskontroll, punkt 15 (S, C)	55
25. Hymenrekonstruktion, punkt 16 (C)	55
26. Nya könstillhörighetslagar, punkt 18 (S)	56
27. Nya könstillhörighetslagar, punkt 18 (V, MP)	56
28. Nya könstillhörighetslagar, punkt 18 (C)	57
29. Övriga frågor om könstillhörighet, punkt 19 (SD)	58
30. Övriga frågor om könstillhörighet, punkt 19 (MP)	58
31. Blodgivning, punkt 21 (S)	59
32. Blodgivning, punkt 21 (V, C, MP)	60

Särskilt yttrande	61
Vård och behandling av olika sjukdomar, punkt 1 (S)	61
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	62
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	62

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Prioriteringar

1. Vård och behandling av olika sjukdomar

Riksdagen avslår motionerna

- 2022/23:91 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2022/23:801 av Louise Thunström och Paula Holmqvist (båda S),
2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8,
2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 8,
2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 68,
2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13,
2022/23:1151 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 15,
2022/23:1305 av Marianne Fundahn (S),
2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkandena 1 och 3,
2022/23:1597 av Ingela Nylund Watz och Azadeh Rojhan (båda S),
2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 125,
2022/23:1788 av Ulrika Heindorff (M),
2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1 och
2022/23:1849 av Sten Bergheden (M).

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

2. En nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

- 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 19,
bifaller delvis motionerna
2022/23:1310 av Alexandra Völker (S) yrkande 2 och
2022/23:1452 av Ulrika Westerlund och Annika Hirvonen (båda MP)
samt
avslår motion
2022/23:1310 av Alexandra Völker (S) yrkandena 1 och 3.

3. Barnmorska under förlossningen

Riksdagen avslår motionerna

- 2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 24,
2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 16 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 49.

Reservation 3 (S, MP)

*Reservation 4 (V)***4. Mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:415 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S) yrkande 1,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 67, 71, 73 och 74,

2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,

2022/23:957 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9,

2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 23,

2022/23:1358 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 124,

2022/23:1696 av Robert Hannah (L) yrkandena 1–3,

2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2,

2022/23:2117 av Boriana Åberg (M) yrkandena 2 och 3,

2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–6 och 9–13 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 46, 50–56, 58 och 60–63.

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (MP)

5. Cancervård

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:545 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15,

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 33 och

2022/23:2145 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (C)

6. Palliativ vård

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 17 och

2022/23:2236 av Mikael Oscarsson (KD).

Reservation 10 (SD)

7. Dödshjälp

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:73 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:135 av Louise Meijer (M),

2022/23:316 av Markus Wiechel (SD),

2022/23:579 av Helena Storckenfeldt (M),

2022/23:633 av Niels Paarup-Petersen (C),
 2022/23:1259 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) och
 2022/23:1670 av Kerstin Lundgren (C).

Reservation 11 (MP)

8. Nationella riktlinjer

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:131 av Anna Wallentheim (S),
 2022/23:755 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1,
 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 72,
 2022/23:1309 av Alexandra Völker (S),
 2022/23:1324 av Alexandra Völker (S),
 2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkande 2,
 2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 126 och
 2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 8.

Reservation 12 (V, MP)

Reservation 13 (C)

9. Nationella screeningprogram

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:732 av Anna Starbrink (L) yrkandena 1 och 2,
 2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21,
 2022/23:1291 av Sanna Backeskog och Jim Svensk Larm (båda S),
 2022/23:1361 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),
 2022/23:1433 av Louise Thunström och Sofia Skönnbrink (båda S),
 2022/23:1483 av Adnan Dibrani m.fl. (S) och
 2022/23:1606 av Catarina Deremar (C) yrkandena 1 och 2.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (V)

Reservation 16 (MP)

Assisterad befruktning

10. Assisterad befruktning

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 2,
 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 13–16 och
 2022/23:2027 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkandena 1
 och 2.

Reservation 17 (C)

Reservation 18 (MP)

Abort

11. Abort i hemmet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 37 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 69.

Reservation 19 (S, V, MP)

12. Övriga frågor om abort

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1312 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 1 och 2,
2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 66 och 70.

Reservation 20 (S)

Reservation 21 (MP)

Könsstämpning, omskärelse och oskuldskontroll

13. Könsstämpning

Riksdagen avslår motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 101.

Reservation 22 (MP)

14. Omskärelse

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9,
2022/23:1134 av Richard Jomshof (SD) och
2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 8.

Reservation 23 (SD)

15. Oskuldskontroll

Riksdagen avslår motion

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 69.

Reservation 24 (S, C)

16. Hymenrekonstruktion

Riksdagen avslår motion

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 70.

Reservation 25 (C)

17. Licens för vårdpersonal

Riksdagen avslår motion

2022/23:1989 av Johanna Rantsi (M) yrkande 2.

Könstillhörighet

18. Nya könstillhörighetslagar

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 18,
2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 1,

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 60,
 2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 29,
 2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 35 och
 2022/23:2281 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP).

Reservation 26 (S)
Reservation 27 (V, MP)
Reservation 28 (C)

19. Övriga frågor om könstillhörighet

Riksdagen avslår motionerna
 2022/23:253 av Angelica Lundberg (SD),
 2022/23:542 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD) yrkandena 1 och 2,
 2022/23:756 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1, 3 och 4,
 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 9–11 och
 2022/23:2047 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1, 2 och 4.

Reservation 29 (SD)
Reservation 30 (MP)

Organdonation och blodgivning

20. Organdonation

Riksdagen avslår motionerna
 2022/23:89 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
 2022/23:134 av Louise Meijer (M),
 2022/23:310 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,
 2022/23:516 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1–3,
 2022/23:576 av Helena Storckenfeldt (M) yrkandena 1 och 2 samt
 2022/23:2164 av Yasmine Eriksson (SD).

21. Blodgivning

Riksdagen avslår motionerna
 2022/23:310 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4,
 2022/23:361 av Niels Paarup-Petersen (C),
 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 17 och 18,
 2022/23:1301 av Inga-Lill Sjöblom m.fl. (S),
 2022/23:1372 av Anna Wallentheim (S) och
 2022/23:1786 av Ulrika Heindorff m.fl. (M).

Reservation 31 (S)
Reservation 32 (V, C, MP)

Stockholm den 30 mars 2023

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Linda Lindberg (SD), Johan Hultberg (M), Mikael Dahlgvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Anna-Lena Blomkvist (SD), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Karin Rågsjö (V), Johnny Svedin (SD), Ulrika Westerlund (MP), Carita Boulwén (SD), Karin Sundin (S), Christofer Bergenblock (C) och Malin Danielsson (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 160 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23. Motionsyrkandena handlar bl.a. om prioriteringar, assisterad befruktning och abort. Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Prioriteringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. vård och behandling av olika sjukdomar, barnmorska under förlossningen samt mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (C), 3 (S, MP), 4 (V), 5 (V), 6 (C), 7 (MP), 8 (S), 9 (C), 10 (SD), 11 (MP), 12 (V, MP), 13 (C), 14 (S), 15 (V) och 16 (MP) samt det särskilda yttrandet (S).

Motionerna

Vård och behandling av olika sjukdomar

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 125 föreslås ett tillkännagivande om att rusta hela vårdkedjan för att hjälpa patienter med endometrios i rätt tid och med adekvata insatser. Ett liknande yrkande finns i kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 68.

I kommittémotion 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i sitt arbete bör beakta behovet av en förbättrad och jämlik diabetesvård. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att ta fram en nationell handlingsplan för hantering av långtidscovid.

I kommittémotion 2022/23:1151 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att i arbetet med att stärka kvinnors hälsa utreda och hantera orsakerna bakom kvinnors höga sjukfrånvaro i psykiatriska diagnoser.

I kommittémotion 2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur tillgänglighet och kvalitet i specialistvård och behandling för barn med iso-BMI över gränsen för barnfetma kan stärkas och bli likvärdiga i hela landet.

I kommittémotion 2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om snabb och adekvat behandling för psykisk ohälsa och neuropsykiatrisk problematik.

I motion 2022/23:801 av Louise Thunström och Paula Holmqvist (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att se över förutsättningarna för att bedriva en mer jämlik och stärkt vård för klimakteriebesvär i hela landet.

I motion 2022/23:1305 av Marianne Fundahn (S) föreslås ett tillkännagivande om forskning om och behandling av lipödem.

I motion 2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att aktivt jobba med att förkorta köerna till ätstörningsvården. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om en god och jämlik ätstörningsvård över hela landet.

I motion 2022/23:1597 av Ingela Nylund Watz och Azadeh Rojhan (båda S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av att utveckla vården och behandlingsmetoderna för hypotyreos.

I motion 2022/23:91 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för psykiatri i syfte att säkerställa en trygg vård i samarbete med anhöriga.

I motion 2022/23:1788 av Ulrika Heindorff (M) föreslås ett tillkännagivande om behoven av metodisk kunskap när det gäller sjukdomen ME/CFS.

I motion 2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om behovet av ett bättre diagnosstöd för läkare när det gäller ME/CFS.

I motion 2022/23:1849 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningar och möjligheter att införa rutinmässig kontroll av diabetes typ 2 för personer över 45 år.

En nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar

I kommittémotion 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om en nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar. I kommittémotion 2022/23:1452 av Ulrika Westerlund och Annika Hirvonen (båda MP) föreslås ett tillkännagivande om behov av en nationell strategi för sällsynta diagnoser och sällsynta sjukdomar. I motion 2022/23:1310 av Alexandra Völker (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt anta en nationell handlingsplan för området sällsynta diagnoser.

I motion 2022/23:1310 av Alexandra Völker (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att det behövs en nationell samordningsfunktion i syfte att stimulera och styra uppbyggnaden av de regionala centrumen för sällsynta diagnoser. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att driva på för att intensifiera samverkan inom området sällsynta hälsotillstånd inom Europeiska unionen.

Barnmorska under förlossningen

I partimotion 2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör säkerställa att varje födande kvinna garanteras en barnmorska vid sin sida under hela förlossningen. I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 49 föreslås ett tillkännagivande om att införa ett mål om en barnmorska per födande kvinna. I kommittémotion 2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om en barnmorska per födande.

Mödrhälso- och förlossningsvård i övrigt

I partimotion 2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till att utveckla olika typer av förlossningsavdelningar utifrån kvinnors förväntade förlossningar och önskemål och att dessa olika avdelningar ska vara placerade på sjukhus med tillgång till akutavdelningar.

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 124 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska genomföra riksdagens fattade beslut om att ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett krav på fysioterapeutisk kompetens om kvinnors hälsa vid eftervård efter förlossningen. Ett lika lydande yrkande finns i kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 74.

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 46 föreslås ett tillkännagivande om att satsa mer resurser på ökad kunskap om kvinnosjukdomar. I yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning för att se över hela förlossningsvården. I yrkande 51 föreslås ett tillkännagivande om att säkra förlossningsvården i hela landet och höja kvaliteten. I yrkande 52 föreslås ett tillkännagivande om tryggare förlossningsvård i hela landet och att erbjuda boende på patienthotell inför förlossning för den som har långa avstånd. I yrkande 53 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör ta del av Norges sätt att organisera förlossningsvården och utreda om någon del av denna kan införas i Sverige i syfte att förbättra utbudet av t.ex. olika vårdformer. I yrkande 54 föreslås ett tillkännagivande om att den som vill förlösas med kejsarsnitt på grund av tidigare förlossningstrauma, sexuella övergrepp eller annan icke-medicinsk orsak ska få besked om det beviljats senast i graviditetsvecka 28. I yrkande 55 föreslås ett tillkännagivande om att kostnadsfritt ultraljud alltid ska erbjudas vid misstänkt missfall. I yrkande 56 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra kunskapen om hur förlossningsskador kan undvikas. I yrkande 58 föreslås ett tillkännagivande om att riskgrupper, såsom nyanlända kvinnor, äldre förstföderskor och kvinnor med missbruksproblematik, ska erbjudas hembesök inför barnets födsel. I yrkande 60 föreslås ett tillkännagivande om att systemet med s.k. kulturtolksdolor som finns i vissa regioner ska spridas till fler. I yrkande 61 föreslås ett tillkännagivande om att förlossningsavdelningar och BB bör bli mer hemlika. I yrkande 62 föreslås ett tillkännagivande om att BB i hemmet ska kunna erbjudas som alternativ till de som föredrar det. I yrkande 63 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna till särskilt stöd för den som saknar medföljande till förlossning och BB.

I kommittémotion 2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör arbeta för ett krav om att information om kvinnosjukdomar ska finnas tillgängligt på ungdomsmottagningar, elevhälsan och vårdcentraler.

I kommittémotion 2022/23:957 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i sitt fortsatta arbete bör beakta behovet av en inkluderande mödravård.

I kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 67 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att erbjuda hälsosamtal i kvinnohälsovården. I yrkande 71 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en statlig utredning om framtidens mödra- och förlossningsvård och barnmorskans utbildning och roll i svensk hälso- och sjukvård. I yrkande 73 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur tillgängligheten för vård i samband med förlossning och eftervård kan förbättras samt hur kvinnor i hela landet snabbare kan få tillgång till vård och behandling av förlossningsskador.

I kommittémotion 2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om vikten av ett antirasistiskt perspektiv i all vård när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

I motion 2022/23:415 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att en nationell strategi för en säker mödra- och förlossningsvård bör tas fram och genomföras i regionerna.

I motion 2022/23:1358 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att se över ytterligare åtgärder för att stärka förlossningsvården.

I motion 2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över rätten att välja kejsarsnitt. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att möjliggöra fritt vårdval för planerat kejsarsnitt. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur fler blivande föräldrar kan genomföra profylaxkurser. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka förlossningsvården också bör verka för en ökad möjlighet till BB-vistelse inför stundande förlossning. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om en kommitté i syfte att minska antalet förlossningsskador i Sverige. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att överväga en utvecklad statistik över förlossningsskador i Sverige. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att utreda inrättandet av ett särskilt kunskapsstöd för förlossningsvården för att motverka regionala skillnader. I yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att se över ett tydligare ansvar för mödravården att följa upp såväl den psykiska som den fysiska situationen för kvinnor som genomgått en förlossning. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten till ett bidrag för förlossningsrelaterad rehab till kvinnor med fysiska eller psykiska besvär. I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten till ett specialistcenter för eftervård. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att utreda införandet av en garanti om att få operation efter en förlossningsskada.

I motion 2022/23:2117 av Boriana Åberg (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att vid besök på mödravårdscentralen fråga blivande föräldrar om släktband och informera om riskerna med kusingifte. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om fosterdiagnostik i tidigt stadium för föräldrar med nära släktband.

I motion 2022/23:1696 av Robert Hannah (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att kvinnor som drabbas av förlossningspsykos eller grav förlossningsdepression inte ska få ordinarie psykiatrisk vård utan få vård på särskilt inrättade mamma-och-spädbarnsenheter. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att tillsätta en utredning för att kartlägga om kvinnor med förlossningspsykos och deras spädbarn får den vård de har rätt till. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att stödja regionerna i hur kvinnor med förlossningspsykos bör vårdas.

Cancervård

I kommittémotion 2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om cancersjukvård. Det är enligt motionärerna viktigt att låta pågående satsningar fortsätta och att inom ramen för dessa ta nya initiativ. Såväl den nationella strategin som överenskommelsen med Sveriges Kommuner och Regioner är viktiga verktyg för att fortsätta arbetet för en mer jämlik, tillgänglig och effektiv cancervård i Sverige.

I kommittémotion 2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att se över och stärka insatserna för en effektiv och jämlik cancerprevention i hela landet.

I motion 2022/23:545 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka cancervården också bör se över möjligheten att utse en nationell samordnare för cancerpatienter. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka cancervården även bör ta i beaktande att utreda möjligheten att eliminera väntetiden från att en behandling har godkänts till att den kan användas.

I motion 2022/23:2145 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om en nationell garanti om kostrådgivning för cancerpatienter i hela landet. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om en nationell satsning på en sund kost till cancerpatienter. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att påbörja ett arbete för att öka den allmänna förståelsen för sambandet mellan kost och cancercellers tillväxt. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att skapa ett center för att utveckla den cancerpreventiva kosten. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att cancerpatienter alltid har möjlighet till en konsultation med en dietist med kunskap om cancerkost.

Palliativ vård

I kommittémotion 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över frågan om att förstärka den palliativa vården för barn och unga.

I motion 2022/23:2236 av Mikael Oscarsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om en utredning om jämlik palliativ vård i Sverige.

Dödshjälp

I motion 2022/23:316 av Markus Wiechel (SD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda införandet av assisterad dödshjälp för svårt sjuka i Sverige.

I motion 2022/23:73 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheter till aktiv dödshjälp.

I motion 2022/23:135 av Louise Meijer (M) föreslås ett tillkännagivande om möjligheter till aktiv dödshjälp. Ett likalydande yrkande finns i motion 2022/23:579 av Helena Storckenfeldt (M).

I motion 2022/23:633 av Niels Paarup-Petersen (C) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning för att analysera gråzoner vid vård i livets slutskede, inklusive dödshjälp.

I motion 2022/23:1670 av Kerstin Lundgren (C) föreslås ett tillkännagivande om en parlamentarisk utredning om dödshjälp.

I motion 2022/23:1259 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att undersöka förutsättningarna för aktiv dödshjälp i Sverige.

Nationella riktlinjer

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 126 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur riktlinjer för hemförlossning kan ingå i de nationella riktlinjerna för förlossningsvården. Ett likalydande yrkande finns i kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 72.

I kommittémotion 2022/23:755 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att följa upp och utvärdera de nationella riktlinjerna för adekvat behandling av endometrios i hela landet.

I motion 2022/23:131 av Anna Wallentheim (S) föreslås ett tillkännagivande om att studera förutsättningarna för antagandet av nationella riktlinjer för stödjande samtal för kvinnor och par som genomgått ett missfall.

I motion 2022/23:1309 av Alexandra Völker (S) föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt införa nationella riktlinjer för förlossningsvården.

I motion 2022/23:1324 av Alexandra Völker (S) föreslås ett tillkännagivande om att ta fram nationella riktlinjer för psykisk ohälsa bland barn och unga.

I motion 2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att öka kunskapen om ätstörningar och ta fram nationella riktlinjer för ätstörningsvården.

I motion 2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka förlossningsvården bör ta i beaktande nationella riktlinjer för vården efter en förlossning.

Nationella screeningprogram

I partimotion 2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör arbeta aktivt för jämlik

mammografi även för kvinnor över 74 år för att motverka åldersdiskriminering.

I motion 2022/23:1291 av Sanna Backeskog och Jim Svensk Larm (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av åldersgränserna för avgiftsfri screening och kallelse till mammografi.

I motion 2022/23:1361 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av att se över ytterligare åtgärder för att minska risken för att fler drabbas av livmoderhalscancer.

I motion 2022/23:1433 av Louise Thunström och Sofia Skönnbrink (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av förutsättningarna för att begära av regionerna att de kallar till regelbunden mammografi och cellprovtagning även högre upp i åldrarna.

I motion 2022/23:1483 av Adnan Dibrani m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att införa organiserad screening av män över 50 år för prostatacancer.

I motion 2022/23:1606 av Catarina Deremar (C) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om en vård på lika villkor utan hänsyn till ålder. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att överväga möjligheten att avskaffa de övre åldersgränserna för avgiftsfri screening för livmoderhalscancer.

I motion 2022/23:732 av Anna Starbrink (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att utreda införandet av individualiserad bröstcancer-screening. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att alla kvinnor som vill ska få information om sin brösttätthet i samband med mammografi.

Pågående arbete

Prioriteringsplattform

Riksdagen ställde sig 1997 bakom de riktlinjer för prioriteringar inom hälso- och sjukvården som föreslogs i propositionen Prioriteringar inom hälso- och sjukvården (prop. 1996/97:60, bet. 1996/97:SoU14, rskr. 1996/97:186). Genom riksdagsbeslutet infördes en ny bestämmelse om de etiska principerna i den dåvarande hälso- och sjukvårdslagen. Numera återfinns dessa i 3 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Riktlinjerna är baserade på följande tre grundläggande principer:

- människovärdesprincipen
- behovs- och solidaritetsprincipen
- kostnadseffektivitetsprincipen.

Dessa principer har kommit att kallas den etiska plattformen. Riktlinjerna exemplifieras med fyra breda prioriteringsgrupper:

Prioriteringsgrupp I

- vård av livshotande akuta sjukdomar
- vård av sjukdomar som utan behandling leder till varaktigt invalidiserande tillstånd eller för tidig död

- vård av svåra kroniska sjukdomar
- palliativ vård och vård i livets slutskede
- vård av människor med nedsatt autonomi

Prioriteringsgrupp II

- prevention
- habilitering och rehabilitering

Prioriteringsgrupp III

- vård av mindre svåra akuta och kroniska sjukdomar

Prioriteringsgrupp IV

- vård av andra skäl än sjukdom eller skada.

Riksdagsbeslutet innebar vidare ett uppdrag till Socialstyrelsen att utveckla riksdagens riktlinjer. I riksdagsbeslutet ingick även att en särskild delegation skulle inrättas med uppgift att bl.a. följa tillämpningen av riktlinjerna samt sprida information och kunskap om riktlinjerna för prioriteringar i hälso- och sjukvården och stimulera till diskussion om etik och prioriteringar. Delegationen tog namnet Prioriteringsdelegationen och lämnade sitt slutbetänkande *Prioriteringar i vården* (SOU 2001:8) 2001. I betänkandet anfördes det att det yttersta ansvaret för att riktlinjerna följs ligger på riksdagen och regeringen (s. 127). Vidare anfördes det att sjukvårdshuvudmännen har huvudansvaret för att föra prioriteringsprocessen vidare och att Socialstyrelsen i sin tillsynsfunktion ska bevaka att riksdagsbeslutet följs och att prioriteringsprocessen intensifieras.

Prioriteringscentrum

Prioriteringscentrum är ett nationellt kunskapscentrum för prioriteringar inom vård och omsorg som arbetar med forskning och utbildning om prioriteringar inom vård och omsorg (liu.se). Centrumet fungerar också som ett kunskapsstöd för regioner, kommuner, myndigheter och kliniska verksamheter i fråga om prioriteringar.

Centrumet verkar i gränslandet mellan utbildning, forskning och policyutveckling och arbetar med kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte i form av t.ex. publikationer, nyhetsbrev och handledning.

Centrumets vision är att man ska fatta beslut och göra ställningstaganden som påverkar tillgången till vård och omsorg utifrån gemensamma prioriteringsprinciper. Besluten bör dessutom baseras på vetenskapliga underlag och diskuteras i en öppen process där motiveringar för olika överväganden framgår.

Nationella riktlinjer

Socialstyrelsens nationella riktlinjer stöder den som beslutar om resurser i hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten (socialstyrelsen.se). Beslutsfattaren får veta vilka behandlingar och metoder som är viktigast att satsa på eller avveckla. Socialstyrelsen utvärderar också kvaliteten inom sina riktlinjeområden. I ett riktlinjepaket ingår rekommendationer, indikatorer, målnivåer och utvärderingar.

Nationella screeningprogram

Socialstyrelsen har i uppdrag att ta fram rekommendationer om nationella screeningprogram (socialstyrelsen.se). Det är dock upp till varje region att bestämma om och när ett screeningprogram ska startas. Syftet med rekommendationerna är att nå nationell samordning av screening och skapa förutsättningar för en jämlik vård.

Det nationella screeningrådet är ett rådgivande organ till Socialstyrelsen. Rådet har en central roll i arbetet med att utarbeta nya rekommendationer och revidera befintliga rekommendationer om nationella screeningprogram.

Tidigare riksdagsbehandling

Tillkännagivande om en strategi och finansiering rörande läkemedel mot sällsynta sjukdomar och diagnoser

Utskottet föreslog i betänkande 2021/22:SoU21 ett tillkännagivande till regeringen om en strategi och finansiering rörande läkemedel mot sällsynta sjukdomar och diagnoser. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 12, 1 res. S):

Patienter i hela landet behöver få tillgång till bästa tillgängliga vård på ett jämlikt sätt. När det gäller sådana läkemedel som generellt sett når mycket små patientgrupper och produceras i mindre mängder vill utskottet understryka att det är av stor vikt att de aktuella patienterna får tillgång till dessa läkemedel. Konkreta åtgärder behövs på området. Enligt utskottet behövs en särskild nationell strategi och en särskild finansiering för att patienter i hela landet ska få tillgång till läkemedel mot sällsynta sjukdomar och diagnoser. Regeringen bör vidta åtgärder för att åstadkomma detta. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motionerna [...] bör bifallas.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:199).

Av regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) framgår följande när det gäller tillkännagivandet om en strategi och finansiering rörande läkemedel mot sällsynta sjukdomar och diagnoser:

Regeringen har gett Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) i uppdrag att analysera och föreslå hur patienternas tillgång till läkemedel för behandling av sällsynta sjukdomar kan stärkas (S2022/03077). Enligt uppdraget ska TLV att analysera olika handlingsvägar som utvecklar

tillgången till läkemedel för behandling av sällsynta sjukdomar samt utreda och identifiera eventuella områden inom vilka det finns behov av författningsändringar. Uppdraget ska delredovisas senast den 31 mars 2023 och slutredovisas senast den 29 september 2023. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om vissa övergripande frågor om mödrahälso- och förlossningsvård samt övriga motionsyrkanden om prioriteringar

Utskottet föreslog i betänkande 2021/22:SoU14 ett tillkännagivande till regeringen om vissa övergripande frågor om mödrahälso- och förlossningsvård. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 29 f., 1 res. S):

Utskottet anser att regeringen bör se över vissa övergripande frågor om mödrahälso- och förlossningsvård. Utskottet anser inledningsvis att regeringen bör se över hur tillgängligheten i förlossnings- och eftervården kan förbättras inklusive vård och behandling av förlossningsskador. Vidare bör regeringen stärka möjligheterna till kontinuitet, jämlik vård och uppföljning av förlossningsvården samt se över frågan om att tidig och kontinuerlig uppföljning av komplikationer efter födsel ska standardiseras inom svensk förlossningsvård. Regeringen bör också se över frågan om att utöka mödrahälsovårdens ansvar för eftervården samt frågan om att införa tydliga riktlinjer för eftervårdsbesöket. Avslutningsvis bör regeringen ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett krav på fysioterapeutisk kompetens om kvinnors hälsa vid eftervård efter förlossningen. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motionerna [...] bör därmed bifallas delvis.

Övriga motionsyrkanden om prioriteringar avstyrktes.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:241).

Av regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) framgår följande när det gäller tillkännagivandet om vissa övergripande frågor om mödrahälso- och förlossningsvård:

I budgetpropositionen för 2023 har regeringen aviserat en nationell plan för förlossningsvården som ska bidra till ökad tillgänglighet och minskade regionala skillnader (prop. 2022/23:1 utg.omr. 9 s. 49, bet. 2022/23:SoU1, rskr. 2022/23:75). Regeringen har den 26 januari 2023 beslutat att ge ett uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram ett förslag till en nationell plan för förlossningsvården. Planen ska ange en tydlig inriktning för utvecklingen av förlossningsvården och utgöra ett stöd för ett mer strategiskt och systematiskt förbättringsarbete i regionerna med syfte att bl.a. öka tillgängligheten och minska regionala skillnader i vården.

Regeringen har vidare för statens räkning ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård. Inom ramen för överenskommelsen ska regionerna genomföra insatser för en samordnad graviditetsvårdkedja med god personalkontinuitet. Regionerna ska även se till att alla kvinnor erbjuds ett eftervårdsbesök och att det finns tydliga remissvägar vid fysiska och psykiska besvär. Vid behov ska kvinnor också erbjudas rehabilitering med stöd av fysioterapeut. Regionerna ska dessutom skapa förutsättningar för nya arbetssätt och stärka kompetensen i vården. Regeringen har vidare utvidgat uppdraget till Socialstyrelsen att ta fram nationella riktlinjer och kompletterande kunskapsstöd för förlossningsvården (S2021/05135). I det

utvidgade uppdraget ingår även att ta fram ett medicinskt basprogram för mödrahälsovården och ett kunskapsstöd för normalförlossning. Socialstyrelsen och det nationella vårdkompetensrådet har också i uppdrag att föreslå insatser för att stärka attraktiviteten och kompetensförsörjningen av barnmorskor i förlossningsvården (S2022/00902). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2023. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om livmoderhalscancer

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU36 på eget initiativ ett tillkännagivande till regeringen om livmoderhalscancer. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 10, ingen res.):

Enligt utskottet ska regeringen inom ramen för en ny uppdaterad nationell cancerstrategi genomföra en systematisk, långsiktig och nationell satsning i form av en handlingsplan för att inom fem–sju år totalt eliminera livmoderhalscancer i Sverige. Av handlingsplanen bör det framgå att kvinnor i samband med sin första screening bör erbjudas HPV-vaccination och HPV-screening. Arbetet bör genomföras i nära samarbete och samverkan med NKCx, NACx och Regionala cancercentrum i samverkan. Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslår utskottet att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:246).

Av regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) framgår följande när det gäller tillkännagivandet om livmoderhalscancer:

Socialstyrelsen slutrapporterade den 1 juni 2022 regeringens uppdrag att utveckla ett mer samordnat arbete om cancerscreening (dnr S2021/04605). I uppdraget ingick att följa regionernas åtgärder för att utrota livmoderhalscancer. I slutrapporten lyftes bl.a. fram att samtliga regioner genomför eller planerar för att genomföra s.k. catch-up-vaccinering av kvinnor födda mellan 1994–1999 som inte har erbjudits vaccin i skolvaccinationsprogrammet för att påskynda utrotningen. I samband med riksdagens beslut om statens budget för 2022 tillfördes 25 miljoner kronor för att utrota livmoderhalscancer. För 2023 ökas anslaget med motsvarande belopp. För 2024 t.o.m. 2027 beräknas motsvarande nivå.

I statens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner om en jämlik och effektiv cancervård 2023 har regeringen avsatt 25 miljoner kronor för att utrota livmoderhalscancer. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att riksdagen har ställt sig bakom de riktlinjer för prioriteringar inom hälso- och sjukvården som föreslogs i propositionen om prioriteringar inom hälso- och sjukvården. Riktlinjerna är baserade på tre grundläggande principer: människovärdesprincipen, behovs- och solidaritetsprincipen samt kostnadseffektivitetsprincipen. Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat motioner om vård och behandling av olika sjukdomar. Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning, nämligen att utskottet inte ställer sig bakom motionskrav om att satsningar bör göras på enskilda

sjukdomar eller att vården av patienter med dessa sjukdomar bör organiseras på ett särskilt sätt. Att bedöma sådana frågor är enligt utskottet i första hand sjukvårdshuvudmännens ansvar. Riksdagen bör enligt utskottet inte ta något initiativ i frågan och därmed bör motionerna 2022/23:91 (M), 2022/23:801 (S), 2022/23:856 (C) yrkande 8, 2022/23:863 (C) yrkande 8, 2022/23:905 (C) yrkande 68, 2022/23:1141 (SD) yrkandena 1 och 13, 2022/23:1151 (SD) yrkande 15, 2022/23:1305 (S), 2022/23:1329 (S) yrkandena 1 och 3, 2022/23:1597 (S), 2022/23:1673 (C) yrkande 125, 2022/23:1788 (M), 2022/23:1841 (M) yrkande 1 och 2022/23:1849 (M) avslås.

När det gäller frågan om sällsynta sjukdomar vill utskottet inledningsvis påminna om att utskottet tidigare har riktat ett tillkännagivande till regeringen om en särskild nationell strategi och en särskild finansiering för att patienter i hela landet ska få tillgång till läkemedel mot sällsynta sjukdomar och diagnoser. Regeringen har gett Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket i uppdrag att analysera och föreslå hur patienternas tillgång till läkemedel för behandling av sällsynta sjukdomar kan stärkas och utskottet välkomnar detta arbete. Utskottet konstaterar vidare att det i Sverige inte finns någon nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar. Patienter med sällsynta sjukdomar kan få vänta länge på en diagnos, och därmed på behandling och uppföljning. Vidare är sällsynta sjukdomar ofta förenade med komplexa behov. Det krävs enligt utskottet ett samlat grepp om vården och omsorgen för personer med sällsynta sjukdomar och ett brett regionalt, nationellt och internationellt samarbete. Utskottet anser därför att regeringen bör ta fram en nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Därmed bör motion 2022/23:1141 (SD) yrkande 19 bifallas, motionerna 2022/23:1310 (S) yrkande 2 och 2022/23:1452 (MP) bifallas delvis samt motion 2022/23:1310 (S) yrkandena 1 och 3 avslås.

När det gäller frågorna om barnmorska under förlossningen och mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ. Motionerna 2022/23:415 (S) yrkande 1, 2022/23:905 (C) yrkandena 67, 71, 73 och 74, 2022/23:922 (SD) yrkande 2, 2022/23:957 (SD) yrkande 9, 2022/23:1234 (V) yrkandena 23 och 24, 2022/23:1358 (S), 2022/23:1673 (C) yrkande 124, 2022/23:1696 (L) yrkandena 1–3, 2022/23:2061 (S) yrkande 16, 2022/23:2089 (MP) yrkande 2, 2022/23:2117 (M) yrkandena 2 och 3, 2022/23:2148 (SD) yrkandena 1–6 och 9–13 samt 2022/23:2277 (MP) yrkandena 46, 49–56, 58 och 60–63 bör avslås.

Riksdagen bör enligt utskottet inte heller ta något initiativ i frågan om cancervård, palliativ vård och dödshjälp. Motionerna 2022/23:73 (M), 2022/23:135 (M), 2022/23:316 (SD), 2022/23:545 (SD) yrkandena 1 och 3, 2022/23:579 (M), 2022/23:633 (C), 2022/23:856 (C) yrkande 15, 2022/23:1141 (SD) yrkande 17, 2022/23:1259 (MP), 2022/23:1670 (C), 2022/23:2061 (S) yrkande 33, 2022/23:2145 (SD) yrkandena 1–5 och 2022/23:2236 (KD) bör avslås.

Några motionsyrkanden tar upp frågan om nationella riktlinjer. Utskottet konstaterar att Socialstyrelsens nationella riktlinjer stöder den som beslutar om resurser i hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten. Någon anledning för riksdagen att ta något initiativ finns inte. Motionerna 2022/23:131 (S), 2022/23:755 (MP) yrkande 1, 2022/23:905 (C) yrkande 72, 2022/23:1309 (S), 2022/23:1324 (S), 2022/23:1329 (S) yrkande 2, 2022/23:1673 (C) yrkande 126 och 2022/23:2148 (SD) yrkande 8 bör avslås.

Avslutningsvis tar några motionsyrkanden upp frågan om nationella screeningprogram. Utskottet konstaterar att Socialstyrelsen har i uppdrag att ta fram rekommendationer om nationella screeningprogram. Det är dock upp till varje region att bestämma om och när ett screeningprogram ska startas. Syftet med rekommendationerna är att nå nationell samordning av screening och skapa förutsättningar för en jämlik vård. Någon anledning för riksdagen att ta något initiativ finns inte. Motionerna 2022/23:732 (L) yrkandena 1 och 2, 2022/23:1234 (V) yrkande 21, 2022/23:1291 (S), 2022/23:1361 (S), 2022/23:1433 (S), 2022/23:1483 (S) och 2022/23:1606 (C) yrkandena 1 och 2 bör avslås.

Assisterad befruktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om assisterad befruktning.
Jämför reservation 17 (C) och 18 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att genomföra regelförenklingar för embryodonation av överblivna befruktade ägg. I yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att förändra villkoren för förlängd förvaring av befruktade ägg efter tio år. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning som ser över hur en individuell bedömning i högre grad ska få avgöra om en kvinna kan få genomgå IVF och hur regelverket för IVF kan göras mer enhetligt.

I kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att genomföra lagändringar för att tillåta altruistiskt surrogatmoderskap. I motion 2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om en förnyad utredning om värdmödraskap och ökad juridisk trygghet för barn. Enligt motionären behövs en ny utredning med syftet att ta fram förslag om hur en lag som tillåter altruistiska värdgraviditeter kan utformas.

I motion 2022/23:2027 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att förbjuda handel med barn och

kvinnor i surrogatindustrin. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att förbjuda surrogatförmedlingar som marknadsför sina tjänster i Sverige.

Gällande rätt

Lagen om genetisk integritet m.m.

I lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m. finns bestämmelser om begränsningar i användningen av viss bioteknik som utvecklats för medicinska ändamål samt om vissa rättsliga verkningar av sådan användning. Syftet med lagen är att värna den enskilda människans integritet (1 kap. 1 §). Lagen gäller bl.a. åtgärder i forsknings- eller behandlingssyfte med ägg från människa, insemination och befruktning utanför kroppen (1 kap. 2 § första stycket).

Av 5 kap. 4 § framgår att ett befruktat ägg får förvaras i fryst tillstånd i högst tio år. Ett ägg som har varit föremål för en somatisk cellkärnöverföring får förvaras i fryst tillstånd i högst fem år. Socialstyrelsen får förlänga tiderna enligt 6 §. Den tid då ägget har varit fryst räknas inte in i den tid under vilken försök får ske enligt 3 §. Vidare framgår av 5 kap. 6 § att om det finns synnerliga skäl får Socialstyrelsen för särskilda fall medge att tiden enligt 4 § för förvaring i fryst tillstånd förlängs. Lämnas medgivande ska Socialstyrelsen bestämma den ytterligare tid under vilken förvaring får ske. Ett medgivande får förenas med villkor. Det får återkallas om villkoren åsidosätts eller om det annars finns skäl till återkallelse.

Befruktning av ägg från en kvinna, i vars kropp ägget ska införas, med spermier från kvinnans make eller sambo får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg utföras annat än vid offentligt finansierade sjukhus. Detta gäller också införande av ägget i kvinnans kropp (7 kap. 4 § första stycket). Om ägget inte kommer från kvinnan eller spermier inte kommer från kvinnans make eller sambo får befruktning och införande av ägg inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg utföras annat än vid de sjukhus som har sjukvårdsenheter där det bedrivs högskoleutbildning för läkarexamen och forskning (7 kap. 4 § andra stycket). Vid en behandling som avses i 4 § andra stycket ska läkaren pröva om det med hänsyn till makarnas, sambornas eller den ensamstående kvinnans medicinska, psykologiska och sociala förhållanden är lämpligt att behandlingen äger rum. Behandlingen får utföras endast om det kan antas att det blivande barnet kommer att växa upp under goda förhållanden (7 kap. 5 § första stycket). Om behandling vägras, får makarna, samborna eller den ensamstående kvinnan begära att Socialstyrelsen prövar frågan (7 kap. 5 § andra stycket).

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd

Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:30) om donation och tillvaratagande av vävnader och celler ska tillämpas på donation och tillvaratagande av vävnader och celler från människor (biologiskt material) i verksamheter som

omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och tandvårdslagen (1985:125).

Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2009:32) om användning av vävnader och celler i hälso- och sjukvården och vid klinisk forskning m.m. framgår att vårdgivaren ska ansvara för att det fastställs rutiner för den särskilda prövningen enligt bl.a. 7 kap. 5 § första stycket lagen om genetisk integritet m.m. Rutinerna ska dokumenteras (4 kap. 11 §). Av allmänna råd framgår att vid den särskilda prövningen bör läkarens bedömning utgå från parets eller den ensamstående kvinnans möjlighet och förmåga att fungera som föräldrar eller förälder under barnets hela uppväxt. Vid bedömningen bör hänsyn bl.a. tas till parets eller den ensamstående kvinnans ålder.

Pågående arbete

Nationellt kunskapsstöd om assisterad befruktning med donerade könsceller

Socialstyrelsen publicerade 2016 Assisterad befruktning med donerade könsceller – Nationellt kunskapsstöd. Det är ett komplement till Socialstyrelsens allmänna råd om den särskilda prövning som ska göras av dem som ansöker om donationsbehandling och syftar till att vägleda hälso- och sjukvården i utredningen och bedömningen. Kunskapsstödet ger förutsättningar för likvärdighet i den särskilda prövningen oavsett var i landet den görs samt i bedömningen av sökandes möjlighet och förmåga att fungera som föräldrar under barnets hela uppväxt. Skriften tar även upp hur vården kan ge föräldrarna information och stöd i att berätta för barnet om dess genetiska ursprung.

Rekommendation om enhetlighet i regionernas erbjudande av offentlig finansierad assisterad befruktning

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) beslutade i november 2022 att rekommendera regionerna att besluta om en reviderad rekommendation om regionernas erbjudande om assisterad befruktning. Syftet med rekommendationen om enhetlighet i regionernas erbjudande av offentlig finansierad assisterad befruktning är att åstadkomma en kunskapsbaserad och jämlik vård. Detta ska uppnås genom att få enhetlighet i regionernas erbjudande till de patienter som genomgår behandling inom det offentliga åtagandet för assisterad befruktning. Rekommendationen definierar vissa centrala begrepp, anger vissa grundläggande kriterier för genomförande, anger övre och nedre åldersgränser samt anger antalet behandlingar som ingår i det offentliga åtagandet. Av rekommendationen framgår att assisterad befruktning ska startas innan den behandlade kvinnans 40-årsdag och en eventuell partners 56-årsdag. Eventuella kvarstående frysta embryon kan återföras fram till den behandlade kvinnans 45-årsdag.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om assisterad befruktning behandlades i betänkande 2021/22:SoU14. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:241).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att Socialstyrelsen har publicerat ett nationellt kunskapsstöd om assisterad befruktning med donerade könsceller som är ett komplement till Socialstyrelsens allmänna råd om den särskilda prövning som ska göras av dem som ansöker om donationsbehandling. Vidare noterar utskottet att SKR:s styrelse nyligen har beslutat att rekommendera regionerna att besluta om en reviderad rekommendation om regionernas erbjudande om assisterad befruktning. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ när det gäller assisterad befruktning, och därför bör motionerna avslås.

Abort

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om abort i hemmet och övriga frågor om abort.

Jämför reservation 19 (S, V, MP), 20 (S) och 21 (MP).

Motionerna

Abort i hemmet

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 69 föreslås ett tillkännagivande om möjligheten att förenkla hemaborter. När den enskilda kvinnan själv önskar och det inte finns komplikationsrisk ska det enligt motionärerna vara möjligt att genomföra aborten hemma. I kommittémotion 2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 37 föreslås ett tillkännagivande om att se över dagens regelverk vad gäller hemaborter. Motionärerna anför att när den nuvarande abortlagstiftningen trädde i kraft 1975 innebar en abort alltid ett kirurgiskt ingrepp, i dag görs mer än 90 procent av alla aborter i Sverige med läkemedel.

Övriga frågor om abort

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 66 föreslås ett tillkännagivande om att öppna upp för subventionerad abort för utländska kvinnor i Sverige.

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 70 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning för att se över barnmorskors förskrivningsrätt. I syfte att förbättra vården vid bl.a. abort anser

motionärerna att barnmorskors förskrivningsrätt ska utredas. Ett likalydande yrkande finns i kommittémotion 2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7.

I motion 2022/23:1312 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över abortlagstiftningen och angränsande lagstiftning för att möjliggöra aborter vid allvarlig fosterskada efter dagens abortgräns. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att beakta rätten till fri abort i svensk EU-politik.

Gällande rätt

Av abortlagen (1974:595) framgår att om en kvinna begär att hennes havandeskap ska avbrytas får en abort utföras om åtgärden vidtas före utgången av den 18:e havandeskapsveckan och den inte på grund av sjukdom hos kvinnan kan antas medföra allvarlig fara för hennes liv eller hälsa (1 §).

Efter utgången av den 18:e havandeskapsveckan får en abort utföras endast om Socialstyrelsen ger kvinnan tillstånd till åtgärden. Ett sådant tillstånd får lämnas endast om synnerliga skäl finns för aborten (3 § första stycket). Tillstånd enligt första stycket får inte lämnas om det finns anledning att anta att fostret är livsdugligt (3 § andra stycket).

Vägras abort i fall som avses i 1 § ska frågan omedelbart underställas Socialstyrelsens prövning (4 §).

Endast den som är behörig att utöva läkaryrket får utföra abort eller avbryta havandeskap enligt 6 § (5 § första stycket). Abort eller avbrytande av havandeskap enligt 6 § ska ske på allmänt sjukhus eller på annan sjukvårdsinrättning som Inspektionen för vård och omsorg har godkänt (5 § andra stycket).

Om det kan antas att havandeskapet på grund av sjukdom eller kroppsfel hos kvinnan medför allvarlig fara för hennes liv eller hälsa får Socialstyrelsen ge tillstånd till avbrytande av havandeskap efter utgången av den 18:e havandeskapsveckan och oavsett hur långt havandeskapet framskridit (6 § första stycket). Om avbrytande av havandeskap på grund av sjukdom eller kroppsfel hos kvinnan inte kan anstå utan fara för kvinnan får åtgärden utföras utan hinder av bestämmelserna i första stycket och 5 § andra stycket (6 § andra stycket).

Pågående arbete

I regeringsförklaringen den 18 oktober 2022 anføres att lagstiftningen ska ändras så att möjligheten att göra abort även i hemmet tillåts.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om abort behandlades i betänkande 2021/22:SoU14 (rskr. 2021/22:241). Riksdagen biföll en reservation (M, C, L) och riktade ett

tillkännagivande till regeringen om medicinsk abort i hemmet. Reservanterna anförde följande i betänkandet (s. 67):

Vi anser att regeringen bör se över frågan om att modernisera abortlagstiftningen i syfte att stärka kvinnors självbestämmande. Abortlagen bör ändras så att kvinnor som vill, efter konsultation, ska kunna hämta ut sin abortmedicin på apotek. Hela den medicinska aborten kan därmed genomföras i hemmet.

Ett övrigt motionsyrkande om abort avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Av regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) framgår följande när det gäller tillkännagivandet om medicinsk abort i hemmet:

Regeringen beslutade den 20 december 2021 att ge Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) i uppdrag att utvärdera det vetenskapliga stödet avseende positiva och negativa effekter av medicinska aborter utförda i hemmet (S2021/08111). I utvärderingen ska t.ex. aspekter som rör kvalitet, kontinuitet och patientsäkerhet samt effekter för patienter och profession lyftas och överförbarheten till en svensk kontext beaktas. I arbetet ska SBU beakta synpunkter från Socialstyrelsen och andra berörda aktörer. Regeringen avser att återkomma i frågan efter myndighetens redovisning av uppdraget den 31 maj 2023. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Några motionsyrkanden tar upp frågan om abort i hemmet. Utskottet konstaterar inledningsvis att riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om medicinsk abort i hemmet. Vidare konstaterar utskottet att statsministern i sin regeringsförklaring anförde att lagstiftningen ska ändras så att möjligheten att göra abort även i hemmet tillåts och att Statens beredning för medicinsk och social utvärdering har i uppdrag att utvärdera det vetenskapliga stödet när det gäller positiva och negativa effekter av medicinska aborter utförda i hemmet. Avslutningsvis konstaterar utskottet att tillkännagivandet bereds inom Regeringskansliet. Resultatet av detta arbete bör enligt utskottets uppfattning inte föregripas, och motionerna 2022/23:2061 (S) yrkande 37 och 2022/23:2277 (MP) yrkande 69 bör därmed avslås.

Inte heller när det gäller övriga frågor om abort finns det enligt utskottet någon anledning att föreslå någon åtgärd från riksdagen. Motionerna 2022/23:1312 (S) yrkandena 1 och 2, 2022/23:2089 (MP) yrkande 7 och 2022/23:2277 (MP) yrkandena 66 och 70 bör avslås.

Könsstympning, omskärelse och oskuldskontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om könsstympning, omskärelse och oskuldskontroll.

Jämför reservation 22 (MP), 23 (SD), 24 (S, C) och 25 (C).

Motionerna

Könsstympning

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 101 föreslås ett tillkännagivande om att intensifiera insatserna mot könsstympning.

Omskärelse

I kommittémotion 2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om ett förbud mot icke-medicinsk omskärelse av pojkar. För barnens bästa vill motionärerna i lag förbjuda icke-medicinsk omskärelse av barn, dvs. den som ännu inte fyllt 18 år. Liknande yrkanden finns i kommittémotion 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 8 och i motion 2022/23:1134 av Richard Jomshof (SD).

Oskuldskontroll

I kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 69 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur förutsättningarna för att effektivt stoppa s.k. oskuldskontroller och straffa de ansvariga kan stärkas.

Hymenrekonstruktion

I kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 70 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur förutsättningarna för att stoppa s.k. hymenrekonstruktioner kan stärkas.

Licens för vårdpersonal

I motion 2022/23:1989 av Johanna Rantsi (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att vårdpersonal som erbjuder oskuldskontroller eller oskuldsoperationer ska kunna framtas sin licens.

Gällande rätt

Av lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor framgår att ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i syfte att stympa dessa eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem (könsstympning) inte får utföras, oavsett om samtycke har lämnats till ingreppet eller inte (1 §). Den

som bryter mot 1 § döms till fängelse i lägst två och högst sex år. Är brottet med hänsyn till omständigheterna mindre grovt döms till fängelse i högst fyra år. Är brottet grovt döms till fängelse i lägst fem och högst tio år (2 § första–tredje styckena).

Lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar ska tillämpas på omskärelse av pojkar upp till 18 års ålder (1 § andra stycket). Omskärelse får utföras på begäran av eller efter medgivande av pojkens vårdnadshavare och efter det att vårdnadshavaren har informerats om vad ingreppet innebär. Sådan information ska ges också till pojken om han har uppnått den ålder och mognad som krävs för att förstå informationen. Pojkens inställning till ingreppet ska så långt det är möjligt klargöras. Ett ingrepp får inte utföras mot en pojkes vilja (3 §).

Av förordningen (2005:1063) om rättsintyg i anledning av brott framgår att Rättsmedicinalverket får, efter att ha gett Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Socialstyrelsen tillfälle att yttra sig, meddela närmare föreskrifter om ett rättsintygs utformning och innehåll (4 § 1).

Pågående arbete

Tilläggsdirektiv till Utredningen om åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet

Regeringen beslutade i november 2022 om tilläggsdirektiv till Utredningen om åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet (Ju 2021:16, dir. 2022:136). Av direktiven framgår följande:

Ändring i uppdraget

Den 3 november 2021 beslutades kommittédirektiv för åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet (dir. 2021:98). Genom tilläggsdirektiv, som beslutades den 7 juli 2022, utvidgades uppdraget till att även omfatta en översyn av det nuvarande straffansvaret för s.k. omvändelseförsök (dir. 2022:113).

Utredaren ska nu även, oavsett ställningstagande i sak, lämna förslag som innebär en kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldssintyg och oskuldsoperationer.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget i sin helhet ska redovisas samlat senast den 1 juli 2023.

Uppdrag att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor

Ett antal myndigheter, bl.a. Jämställdhetsmyndigheten, har fått i uppdrag av regeringen att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor (A2021/01029). I uppdraget ingår samordning och uppföljning samt utveckling av arbetssätt och metoder för förebyggande arbete. Jämställdhetsmyndigheten ska lämna slutredovisningar senast den 28 september 2023.

Överenskommelse om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik mödrahälsovård och förlossningsvård samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa 2023

I enlighet med En personcentrerad, tillgänglig och jämlik mödrahälsovård och förlossningsvård samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa 2023 – Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner är parterna överens om att regionerna ska genomföra insatser inom ett antal utvecklingsområden som stöder överenskommelsens inriktning. När det gäller en god vård för personer som utsatts för sexuellt våld och könsstympning är målet för insatsområdet att vården för flickor och kvinnor som utsatts för sexuellt våld och könsstympning ska vara tillgänglig, jämlik och kunskapsbaserad. Av överenskommelsen framgår följande:

Medlen får användas till att stimulera stärkt och långsiktigt hållbar kompetens samt likvärdig vård över hela landet för personer som blivit utsatta för sexuellt våld eller könsstympning. I detta ingår att säkerställa att det finns tydliga vårdkedjor för personer som blivit utsatta för sexuellt våld eller könsstympning. Patienter, inklusive de med en komplex problematik, ska erbjudas vård baserad på bästa möjliga kunskap. Detta kan vid behov innefatta både somatisk och psykiatrisk specialiserad vård. Att utveckla och behålla kompetens är en viktig del i detta. Medel får också användas för att öka medarbetarnas kunskaper om sexuellt våld och könsstympning, dess konsekvenser och hur det kan upptäckas, särskilt i de fall flickan eller kvinnan söker vård för andra symtom. Medel får även användas för att förbättra vårdens bemötande av målgruppen.

Regionerna ska redovisa

- Vilka insatser som vidtagits för att skapa en tydlig och tillgänglig vårdkedja för flickor och kvinnor som utsatts för sexuellt våld eller könsstympning och för att öka medarbetares kunskap om och bemötande av målgruppen.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet föreslog i betänkande 2021/22:SoU14 ett tillkännagivande till regeringen om könsstympning. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 37 f., 1 res. S):

Utskottet anser att regeringen bör se över frågan om könsstympning. Flickor och kvinnor som har besvär kopplade till könsstympning måste få tillgång till behövlig vård, och regeringen bör därför se över frågan om en kunskaphöjning när det gäller könsstympning. Vidare bör regeringen se över frågan om rättsintyg vid misstanke om könsstympning. Vid behov ska specialister kunna utföra bedömningen för rättsintyg. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motion [...] bör därmed bifallas.

Ett övrigt motionsyrkande om könsstympning och omskärelse samt motionsyrkanden om oskuldskontroll avstyrktes.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:241).

Av regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) framgår följande när det gäller tillkännagivandet om könsstympning:

Inom ramen för regeringens satsning på förlossningsvård och kvinnors hälsa har regeringen för statens räkning ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik mödrahälsovård och förlossningsvård samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa (S2022/00371). I överenskommelsen avsätts medel för att stimulera stärkt och långsiktigt hållbar kompetens samt likvärdig vård över hela landet för personer som blivit utsatta för sexuellt våld eller könsstympning. I överenskommelsen ingår att regionerna ska se till att det finns en tydlig vårdkedja för personer som blivit utsatta för sexuellt våld eller könsstympning. Vidare ska regionerna arbeta för att kunskapen hos vårdens medarbetare ökar i syfte att bättre kunna upptäcka sexuellt våld och könsstympning hos vårdsökande kvinnor samt för ett förbättrat bemötande av kvinnor och flickor som utsatts för sexuellt våld och könsstympning.

I maj 2021 beslutade regeringen om ett omfattande myndighetsgemensamt uppdrag om insatser för att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor (A2021/01029). Beslutet byggde på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

I syfte att öka kvaliteten i rättsintygen i anledning av brott har förordningen (2005:1063) om rättsintyg i anledning av brott ändrats på så sätt att Rättsmedicinalverket får meddela föreskrifter om ett rättsintygs utformning och innehåll. Förordningsändringen trädde i kraft den 1 mars 2022.

I en delredovisning av det myndighetsgemensamma uppdraget (A2021/01029) framgår dessutom att Rättsmedicinalverket ska arbeta för att alla rättsläkare har goda kunskaper om könsstympning, kan undersöka och utfärda rättsintyg som ligger inom vetenskapligt kunskapsområde. Rättsmedicinalverket ska också presentera för polis och åklagare vad myndigheten kan bistå med och hur de berörda aktörerna bör samarbeta för att förbättra brottsutredningarna. Uppdraget ska slutredovisas den 28 september 2023. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Ett motionsyrkande tar upp frågan om könsstympning. Utskottet konstaterar inledningsvis att riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om könsstympning som bereds inom Regeringskansliet. Vidare konstaterar utskottet att ett antal myndigheter har fått i uppdrag av regeringen att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor. Utskottet konstaterar också att ett mål i överenskommelsen om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik mödrahälsovård och förlossningsvård samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa 2023 är att vården för flickor och kvinnor som utsatts för sexuellt våld och könsstympning ska vara tillgänglig, jämlik och kunskapsbaserad. Avslutningsvis konstaterar utskottet att förordningen om rättsintyg i anledning av brott har ändrats i syfte att öka kvaliteten i rättsintygen i anledning av brott och att Rättsmedicinalverket bl.a. ska arbeta för att alla rättsläkare har goda kunskaper om könsstympning. Resultatet av detta arbete

bör enligt utskottets uppfattning inte föregripas, och motion 2022/23:2277 (MP) yrkande 101 bör därmed avslås.

Riksdagen bör enligt utskottet inte heller ta något initiativ i frågan om omskärelse, och därför bör motionerna 2022/23:959 (SD) yrkande 9, 2022/23:1134 (SD) och 2022/23:1141 (SD) yrkande 8 avslås.

Avslutningsvis tar några motionsyrkanden upp olika frågor om oskuldskontroll. Utskottet konstaterar att utredningen om åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet har i uppdrag att lämna förslag som innebär en kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldssintyg och oskuldsoperationer. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ, och därför bör motionerna 2022/23:905 (C) yrkandena 69 och 70 samt 2022/23:1989 (M) yrkande 2 avslås.

Könstillhörighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nya könstillhörighetslagar och övriga frågor om könstillhörighet.

Jämför reservation 26 (S), 27 (V, MP), 28 (C), 29 (SD) och 30 (MP).

Motionerna

Nya könstillhörighetslagar

I partimotion 2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om stärkta rättigheter för hbtqi-personer. Motionärerna anför att förslagen utvecklas i kommittémotion 2022/23:2281 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP). I denna motion föreslås ett tillkännagivande om att ersätta lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall med två nya lagar – lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen – i enlighet med det förslag som finns i promemorian om nya könstillhörighetslagar (S2021/07285).

I kommittémotion 2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om en ny könstillhörighetslag. Lagrådsremissen Förbättrade möjligheter att ändra kön var resultatet av ett längre utrednings- och lagstiftningsarbete för att modernisera den aktuella lagstiftningen. Det är enligt motionärerna angeläget att regeringen nu prioriterar att ta detta arbete i mål.

I kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 60 föreslås ett tillkännagivande om att den administrativa processen för att ändra det kön som framgår av folkbokföringen ska skiljas från den medicinska processen. Motionärerna står bakom dessa nya förslag som har presenterats.

I kommittémotion 2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att uppdatera lagstiftningen om könstillhörighet för att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för icke-binära. En ny könstillhörighetslagstiftning – där rätten att själv få fastställa juridiskt kön särskiljs från rätten till könsbekräftande vård – måste enligt motionärerna komma på plats.

I motion 2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om en ny könstillhörighetslag.

Övriga frågor om könstillhörighet

I kommittémotion 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att kirurgiska ingrepp och hormonbehandling vid behandling av könsdysfori inte bör genomföras på personer under 25 års ålder. Liknande yrkanden finns i motion 2022/23:253 av Angelica Lundberg (SD) och i motion 2022/23:542 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD) yrkande 2.

I kommittémotion 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga en granskning av den könsbekräftande vården i Sverige. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att beakta vikten av samtalsterapi och psykologisk utredning som primära insatser vid behandling av könsdysfori.

I kommittémotion 2022/23:756 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp tillgången till och kvaliteten på den könsbekräftande vården över hela landet. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att säkerställa att omorganiseringen av den könsbekräftande vården till nationell högspecialiserad vård verkställs. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att ge Forte i uppdrag att anslå särskilda medel för forskning om könsbekräftande vård.

I motion 2022/23:542 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över ett uppdaterat kunskapsunderlag och behandlingsriktlinjer som omfattar barn och unga med plötsligt debuterande könsdysfori.

I motion 2022/23:2047 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att, med tanke på den stora ökningen av ungdomar som fått diagnosen könsdysfori de senaste åren, vidta åtgärder för att kartlägga hur många utredningar och behandlingar för könsdysfori som har påbörjats och hur trenden ser ut. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att vidta åtgärder för att säkerställa att sjukvården har tillräcklig kunskap om behandlingen och om dem som ångrar sig samt för att säkerställa att underlaget för behandlingen är faktagranskat och grundat på vetenskap. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att studera erfarenheter från Finland som rör psykologisk behandling vid vård av könsdysfori.

Pågående arbete

Lagrådsremiss om förbättrade möjligheter att ändra kön

I lagrådsremissen Förbättrade möjligheter att ändra kön föreslås att två nya lagar – lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen – ska ersätta lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall. Även följdändringar i andra lagar föreslås.

Förslagen innebär att processen för ändring av det kön som framgår av folkbokföringen särskiljs från processen för kirurgiska ingrepp i könsorganen.

Det ska inte krävas något tillstånd från Socialstyrelsen för att få genomgå sådana kirurgiska ingrepp i könsorganen som syftar till att personens kropp ska stämma överens med könsidentiteten. Sådana ingrepp ska dock, som i dag, föregås av en utredning inom hälso- och sjukvården och kunna utföras på personer som har fyllt 18 år. För avlägsnande av könskörtlarna kvarstår åldersgränsen på 23 år, om det inte finns synnerliga skäl.

Ett övergripande mål är att förfarandet för att ändra det kön som framgår av folkbokföringen förenklas. I lagrådsremissen föreslås att en person som har fyllt 16 år ska få det kön som framgår av folkbokföringen ändrat efter en förenklad prövning av könsidentiteten. En ansökan för ett barn görs av barnets vårdnadshavare med barnets skriftliga samtycke.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2024.

Nationellt kunskapsstöd om vård av barn och ungdomar med könsdysfori

Socialstyrelsen publicerade i december 2022 Vård av barn och ungdomar med könsdysfori – Nationellt kunskapsstöd med rekommendationer till profession och beslutsfattare. Syftet med kunskapsstödet är att bidra till en god och jämlik vård av barn och ungdomar med könsinkongruens och könsdysfori. Primära målgrupper är vårdområdets hälso- och sjukvårdsprofessioner samt beslutsfattare med ansvar för de aktuella vårdverksamheterna.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om könstillhörighet behandlades i betänkande 2021/22:SoU14. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:241).

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om nya könstillhörighetslagar konstaterar utskottet att frågan bereds, och motionerna 2022/23:181 (MP) yrkande 18, 2022/23:731 (L) yrkande 1, 2022/23:881 (C) yrkande 60, 2022/23:1882 (C) yrkande 29, 2022/23:2061 (S) yrkande 35 och 2022/23:2281 (MP) bör därmed avslås.

När det gäller övriga frågor om könstillhörighet noterar utskottet att Socialstyrelsen nyligen har publicerat ett nationellt kunskapsstöd om vård av

barn och ungdomar med könsdysfori. Någon anledning för riksdagen att ta något initiativ finns inte. Motionerna 2022/23:253 (SD), 2022/23:542 (SD) yrkandena 1 och 2, 2022/23:756 (MP) yrkandena 1, 3 och 4, 2022/23:1141 (SD) yrkandena 9–11 och 2022/23:2047 (KD) yrkandena 1, 2 och 4 avslås.

Organdonation och blodgivning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om organdonation och blodgivning.

Jämför reservation 31 (S) och 32 (V, C, MP).

Motionerna

Organdonation

I motion 2022/23:310 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten till ökad organdonation. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda införandet av att samtliga medborgare per automatik hamnar i donationsregistret.

I motion 2022/23:516 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att kriminalisera s.k. organresor. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda en kriminalisering av aktiviteter som kan anses bistå organstöld. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att Kina och andra länder ansluter sig till Santiagokonventionen.

I motion 2022/23:2164 av Yasmine Eriksson (SD) föreslås ett tillkännagivande om ett obligatoriskt ställningstagande i donationsregistret.

I motion 2022/23:89 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att införa obligatoriskt ställningstagande till organdonation i deklARATIONEN.

I motion 2022/23:134 av Louise Meijer (M) föreslås ett tillkännagivande om att anmälan till donationsregistret ska kunna göras via deklARATIONEN.

I motion 2022/23:576 av Helena Storckenfeldt (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna när det gäller organbevarande behandling. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna när det gäller donationskunnig personal i intensivvården.

Blodgivning

I kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur lagstiftning och föreskrifter om bloddonation kan uppdateras löpande utifrån rådande kunskapsläge. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att förutsättningarna för att donera

blod ska vara jämlika i hela landet. Motionärerna anser att NAT-testning (Nucleic Acid Testing) bör vara norm i alla regioner.

I motion 2022/23:1301 av Inga-Lill Sjöblom m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att göra en översyn av karenstiden för blodgivning för homosexuella män och kvinnor som har sex med män som har sex med män.

I motion 2022/23:1372 av Anna Wallentheim (S) föreslås ett tillkännagivande om den dolda diskrimineringen när det gäller blodgivning och att ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över sina regelverk för blodgivning.

I motion 2022/23:310 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att fler väljer att donera blod. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att utreda en andra blodbank.

I motion 2022/23:1786 av Ulrika Heindorff m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för en individuell riskbedömning för att fler ska kunna bli blodgivare i Sverige.

I motion 2022/23:361 av Niels Paarup-Petersen (C) föreslås ett tillkännagivande om blodgivning på lika villkor.

Gällande rätt

Lagen (2006:496) om blodsäkerhet innehåller bestämmelser som syftar till att skydda människors hälsa när blod och blodkomponenter från människor hanteras för att användas vid transfusion eller tillverkning av läkemedel eller produkter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG (1 §).

Riksdagen beslutade i maj 2022 om nya regler för organdonation genom ändringar i bl.a. lagen (1995:831) om transplantation m.m. (prop. 2021/22:128, bet. 2021/22:SoU26, rskr. 2021/22:315). Lagändringarna gäller främst medicinska insatser före och efter döden i syfte att möjliggöra donation. Innebörden är bl.a. att medicinska insatser före döden, s.k. organbevarande behandling, får ges till en möjlig donator under vissa förutsättningar. Vidare har det s.k. närståendevetet tagits bort, dvs. den rätt som närstående haft att förbjuda donation i de fall den möjliga donatorns inställning till donation är okänd.

Av 7 a § förordningen (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen framgår att Socialstyrelsen ska ansvara för nationell samordning och spridning av kunskap om frågor om donation och transplantation av organ och vävnader. Myndigheten ska särskilt

1. ansvara för kunskapsstödjande insatser inom donations- och transplantationsområdet till hälso- och sjukvården
2. ansvara för att allmänheten får kontinuerlig information i donationsfrågor
3. verka för ändamålsenliga möjligheter för enskilda att göra sin inställning till donation känd.

Pågående arbete

Delbetänkande om Santiagokonventionen mot organhandel

2018 års donationsutredning överlämnade 2019 delbetänkandet Santiagokonventionen mot organhandel (SOU 2019:1, S2019/00161). Utredningen föreslår att Sverige ska tillträda Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ (Santiagokonventionen). Betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Nationellt Donationscentrum

Av Socialstyrelsens webbplats framgår att Nationellt Donationscentrum främjar organ- och vävnadsdonation. Nationellt Donationscentrum ansvarar för nationell samordning, ger stöd till hälso- och sjukvården, sprider kunskap om donations- och transplantationsområdet till profession och allmänhet samt underlättar för fler att göra sin vilja till donation känd.

Nationellt Donationscentrum arbetar mot fyra övergripande mål:

- Regelverket stöder och underlättar donationsprocessen.
- Hälso- och sjukvårdspersonal har adekvat kunskap om och samsyn kring donationsprocessen.
- En nationell uppföljning av donationsprocessen för en god och jämlik vård.
- En fortsatt hög donationsvilja i befolkningen.

Nationellt Donationscentrum har flera pågående utvecklingsprojekt, bl.a. främjande av levande njurdonation. Nationellt Donationscentrum har kontinuerlig kontakt med donations- och transplantationsverksamheterna för att fånga upp behov av kunskapsstöd eller ge förtydliganden av vissa frågor. För att underlätta samordningen har Nationellt Donationscentrum inrättat ett nationellt donationsforum där representanter från donations- och transplantationsverksamheter, patient- och intresseorganisationer samt yrkesföreningar ingår.

Nationellt Donationscentrum har i uppdrag att ge allmänheten kontinuerlig information i donationsfrågor och underlätta för medborgarna att göra sin inställning till donation känd. Nationellt Donationscentrum arbetar för att upprätthålla en fortsatt hög donationsvilja i befolkningen och att få fler att aktivt ta ställning genom att registrera sig i donationsregistret och prata med sina närstående.

Uppdrag att utreda möjligheterna att införa NAT-tester för screening av blodgivare i Sverige

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att utreda möjligheterna att kostnadseffektivt och ändamålsenligt införa NAT-testning för screening av blodgivare i Sverige (S2021/02614, S2022/04551 [delvis]). Uppdraget

inkluderar en fördjupad analys av de ekonomiska, administrativa och organisatoriska konsekvenserna av ett sådant införande för staten och regionerna. Olika ambitionsnivåer för dimensioneringen ska redovisas, bedömas och ingå i den fördjupade analysen. Socialstyrelsen ska senast den 28 februari 2024 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Uppdrag att sammanställa kunskap om och erfarenheter av individbaserad riskbedömning vid blodgivning

Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att sammanställa kunskap om och erfarenheter av individbaserad riskbedömning vid blodgivning (S2022/03248 [delvis]). Folkhälsomyndigheten ska ta in och analysera underlag från länder både inom och utanför Europa. I analysen ingår att undersöka möjligheterna att överföra erfarenheter eller kunskap från andra länder till svenska förhållanden. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 maj 2023.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om organdonation och blodgivning

Motionsyrkanden om organdonation och blodgivning behandlades i betänkande 2021/22:SoU14. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:241).

Tillkännagivanden om det nordiska njurbytesprogrammet och stöd till anhöriga samt övriga motionsyrkanden om organdonation

Utskottet föreslog i betänkande 2021/22:SoU26 ett tillkännagivande till regeringen om det nordiska njurbytesprogrammet. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 15, 1 res. S, MP):

Utskottet anser att regeringen bör se över hur det nordiska njurbytesprogrammet kan stärkas och utökas. Genom att stärka och utöka det nordiska njurbytesprogrammet skulle enligt utskottet fler personer i Sverige kunna bli transplanterade med njurar från levande donatorer. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motion [...] bör därmed bifallas.

Utskottet föreslog också ett tillkännagivande till regeringen om stöd till anhöriga. Utskottet anförde följande (s. 16, 1 res. S, MP):

Utskottet anser att regeringen bör se över frågan om ett uppdaterat kunskapsstöd och andra konkreta insatser för att säkerställa ett systematiskt och jämlikt bemötande samt möjlighet till uppföljningssamtal när det gäller anhöriga till avlidna organdonatorer i hela landet. Det är enligt utskottet avgörande att vårdgivaren har rutiner för kommunikation, bemötande och uppföljning. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motion [...] bör därmed bifallas.

Övriga motionsyrkanden om organdonation avstyrktes.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:315).

Av regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) framgår när det gäller tillkännagivandet om det nordiska njurbytesprogrammet att ärendet bereds inom Regeringskansliet och att punkten inte är slutbehandlad. Av skrivelsen framgår vidare när det gäller tillkännagivandet om stöd till anhöriga att ärendet bereds inom Regeringskansliet och att punkten inte är slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om organdonation konstaterar utskottet inledningsvis att riksdagen i maj 2022 beslutade om nya regler för organdonation. Lagändringarna gäller främst medicinska insatser före och efter döden i syfte att möjliggöra donation. Utskottet konstaterar vidare att Socialstyrelsen ansvarar för nationell samordning och spridning av kunskap om frågor om donation och transplantation av organ och vävnader. Nationellt Donationscentrum ansvarar för nationell samordning, ger stöd till hälso- och sjukvården, sprider kunskap om donations- och transplantationsområdet till profession och allmänhet samt underlättar för fler att göra sin vilja till donation känd. Avslutningsvis konstaterar utskottet att delbetänkandet om Santiagokonventionen mot organhandel bereds inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen. Motionerna 2022/23:89 (M), 2022/23:134 (M), 2022/23:310 (SD) yrkandena 1 och 2, 2022/23:516 (SD) yrkandena 1–3, 2022/23:576 (M) yrkandena 1 och 2 samt 2022/23:2164 (SD) bör därmed avslås.

Några motionsyrkanden tar upp frågan om blodgivning. Utskottet konstaterar att Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att utreda möjligheterna att kostnadseffektivt och ändamålsenligt införa NAT-testning för screening av blodgivare i Sverige. Vidare har Folkhälsomyndigheten fått i uppdrag av regeringen att sammanställa kunskap om och erfarenheter av individbaserad riskbedömning vid blodgivning. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ i denna fråga, och därmed bör motionerna 2022/23:310 (SD) yrkandena 3 och 4, 2022/23:361 (C), 2022/23:905 (C) yrkandena 17 och 18, 2022/23:1301 (S), 2022/23:1372 (S) och 2022/23:1786 (M) avslås.

Reservationer

1. Vård och behandling av olika sjukdomar, punkt 1 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13 samt
 2022/23:1151 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 15 och
 avslår motionerna
 2022/23:91 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
 2022/23:801 av Louise Thunström och Paula Holmqvist (båda S),
 2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8,
 2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 8,
 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 68,
 2022/23:1305 av Marianne Fundahn (S),
 2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkandena 1 och 3,
 2022/23:1597 av Ingela Nylund Watz och Azadeh Rojhan (båda S),
 2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 125,
 2022/23:1788 av Ulrika Heindorff (M),
 2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1 och
 2022/23:1849 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Diabetesvården ska vara baserad på aktuell och beprövad kunskap, vara säker och lättillgänglig samt ge individen förutsättningar att ta ansvar för sin egenvård. Patientundersökningar gör gällande att kontinuiteten i besök och bristen på kompetens på vårdcentralerna innebär utmaningar när det gäller frågan om att nå en god och säker vård, och dessutom är förutsättningarna för en jämlik vård bristfällig. Inom Tidöavtalet som är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna arbetar vi för att nå en jämlik vård men anser att regeringen inom det arbetet även bör beakta diabetesvården. Vidare ser vi behov av en nationell handlingsplan för långtidscovid och vi anser att regeringen bör se över denna fråga. Avslutningsvis anser vi att regeringen i arbetet med att stärka kvinnors hälsa, som också är en överenskommelse inom Tidöavtalet, utreder och

hanterar orsakerna bakom kvinnors höga sjukfrånvaro där psykiatriska diagnoser ligger till grund.

2. Vård och behandling av olika sjukdomar, punkt 1 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8,

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 8,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 68 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 125 och

avslår motionerna

2022/23:91 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:801 av Louise Thunström och Paula Holmqvist (båda S),

2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13,

2022/23:1151 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 15,

2022/23:1305 av Marianne Fundahn (S),

2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkandena 1 och 3,

2022/23:1597 av Ingela Nylund Watz och Azadeh Rojhan (båda S),

2022/23:1788 av Ulrika Heindorff (M),

2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 1 och

2022/23:1849 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör se över frågan om att rusta hela vårdkedjan för att hjälpa patienter med endometrios i rätt tid och med adekvata insatser. Vidare bör regeringen se över hur tillgänglighet och kvalitet i specialistvård och behandling för barn med iso-BMI över gränsen för barnfetma kan stärkas och bli likvärdiga i hela landet. Avslutningsvis anser jag att regeringen bör se över frågan om snabb och adekvat behandling för psykisk ohälsa och neuropsykiatrisk problematik.

3. Barnmorska under förlossningen, punkt 3 (S, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Ulrika Westerlund (MP) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 16 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 49 och
bifaller delvis motion
2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över frågan om en barnmorska per födande.

4. Barnmorska under förlossningen, punkt 3 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 24 och
bifaller delvis motionerna
2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 16 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 49.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör säkerställa att varje födande kvinna garanteras en barnmorska vid sin sida under hela förlossningen.

5. Mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt, punkt 4 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 23 och avslår motionerna

2022/23:415 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S) yrkande 1,
2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 67, 71, 73 och 74,
2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2022/23:957 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9,
2022/23:1358 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),
2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 124,
2022/23:1696 av Robert Hannah (L) yrkandena 1–3,
2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2,
2022/23:2117 av Boriana Åberg (M) yrkandena 2 och 3,
2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–6 och 9–13 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 46, 50–56, 58 och 60–63.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör ta initiativ till att utveckla olika typer av förlossningsavdelningar utifrån kvinnors förväntade förlossningar och önskemål, och att dessa olika avdelningar ska vara placerade på sjukhus med tillgång till akutavdelningar.

6. Mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt, punkt 4 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 67, 71, 73 och 74 samt
2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 124 och
avslår motionerna

2022/23:415 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S) yrkande 1,
2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2022/23:957 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9,
2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 23,
2022/23:1358 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),
2022/23:1696 av Robert Hannah (L) yrkandena 1–3,
2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2,
2022/23:2117 av Boriana Åberg (M) yrkandena 2 och 3,
2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–6 och 9–13 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 46, 50–56, 58 och 60–63.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen ska genomföra de beslut som riksdagen har fattat om att ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett krav på fysioterapeutisk kompetens om kvinnors hälsa vid eftervård efter förlossningen. Vidare bör regeringen se över möjligheten att erbjuda hälsosamtal i kvinnohälsovården. Regeringen bör också tillsätta en statlig utredning om framtidens mödra- och förlossningsvård och barnmorskans utbildning och roll i svensk hälso- och sjukvård. Avslutningsvis anser jag att regeringen bör se över hur tillgängligheten för vård i samband med förlossning och eftervård kan förbättras samt hur kvinnor i hela landet snabbare kan få tillgång till vård och behandling av förlossningsskador.

7. Mödrahälso- och förlossningsvård i övrigt, punkt 4 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 46, 50–56, 58 och 60–63 samt
avslår motionerna

2022/23:415 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S) yrkande 1,
2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 67, 71, 73 och 74,
2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2022/23:957 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9,
2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 23,
2022/23:1358 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 124,
2022/23:1696 av Robert Hannah (L) yrkandena 1–3,
2022/23:2117 av Boriana Åberg (M) yrkandena 2 och 3 samt
2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–6 och 9–13.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör satsa mer resurser på ökad kunskap om kvinnosjukdomar, tillsätta en utredning för att se över hela förlossningsvården samt säkra förlossningsvården i hela landet och höja kvaliteten. Vidare bör regeringen se över frågorna om tryggare förlossningsvård i hela landet och om att erbjuda boende på patienthotell inför förlossning för den som har långa avstånd. Regeringen bör också ta del av Norges sätt att organisera förlossningsvården och utreda om någon del av denna kan införas i Sverige i syfte att förbättra utbudet av t.ex. olika vårdformer. Vidare anser jag att regeringen bör se över frågan om att den som vill förlösas med kejsarsnitt på grund av tidigare förlossningstrauma, sexuella övergrepp eller annan icke-medicinsk orsak ska få besked om det beviljats senast i graviditetsvecka 28. Regeringen bör se över frågorna om att kostnadsfritt ultraljud alltid ska erbjudas vid misstänkt missfall, om att förbättra kunskapen om hur förlossningsskador kan undvikas samt om att riskgrupper, såsom nyanlända kvinnor, äldre förstföderskor och kvinnor med missbruksproblematik, ska erbjudas hembesök inför barnets födsel. Jag anser också att regeringen bör se över frågorna om att systemet med s.k. kulturtolksdoulor som finns i vissa regioner ska spridas till fler, om att förlossningsavdelningar och BB bör bli mer hemlika, om att BB i hemmet ska kunna erbjudas som alternativ till de som föredrar det samt se över möjligheterna till särskilt stöd för den som saknar medföljande till förlossning och BB. Avslutningsvis anser jag att regeringen bör se över frågan om vikten av ett antirasistiskt perspektiv i all SRHR-vård.

8. Cancervård, punkt 5 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlgvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 33 och avslår motionerna

2022/23:545 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,
2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15 och

2022/23:2145 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över frågan om cancersjukvård. Det är enligt vår mening viktigt att låta pågående satsningar fortsätta och att inom ramen för dessa ta nya initiativ. Såväl den nationella strategin som överenskommelsen med Sveriges Kommuner och Regioner är viktiga verktyg för att fortsätta arbetet för en mer jämlik, tillgänglig och effektiv cancervård i Sverige.

9. Cancervård, punkt 5 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15 och avslår motionerna

2022/23:545 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 33 och

2022/23:2145 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör se över och stärka insatserna för en effektiv och jämlik cancerprevention i hela landet.

10. Palliativ vård, punkt 6 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 17 och avslår motion

2022/23:2236 av Mikael Oscarsson (KD).

Ställningstagande

Mellan 400 och 500 barn och ungdomar dör årligen av olika sjukdomar. I dag finns det endast ett hospis för svårt sjuka och döende barn i hela landet, med totalt åtta vårdplatser. Det är enligt vår mening alltför lite för att täcka de behov som finns, för de familjer som önskar att deras svårt sjuka barn inte ska vårdas i hemmet. För de som önskar vård i hemmet är det viktigt att det finns tillgång till palliativa sjukvårdsteam som är särskilt anpassade för att möta barn och unga. Regeringen bör därför se över frågan om att förstärka den palliativa vården för barn och unga.

11. Dödshjälp, punkt 7 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1259 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) och

bifaller delvis motionerna

2022/23:73 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:135 av Louise Meijer (M),

2022/23:316 av Markus Wiechel (SD),

2022/23:579 av Helena Storckenfeldt (M),

2022/23:633 av Niels Paarup-Petersen (C) och

2022/23:1670 av Kerstin Lundgren (C).

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör undersöka förutsättningarna för aktiv dödshjälp i Sverige.

12. Nationella riktlinjer, punkt 8 (V, MP)

av Karin Rågsjö (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:755 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motionerna
2022/23:131 av Anna Wallentheim (S),
2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 72,
2022/23:1309 av Alexandra Völker (S),
2022/23:1324 av Alexandra Völker (S),
2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkande 2,
2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 126 och
2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör följa upp och utvärdera de nationella riktlinjerna för adekvat behandling av endometriosis i hela landet.

13. Nationella riktlinjer, punkt 8 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 72 och
2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 126 och avslår motionerna
2022/23:131 av Anna Wallentheim (S),
2022/23:755 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1,
2022/23:1309 av Alexandra Völker (S),
2022/23:1324 av Alexandra Völker (S),
2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S) yrkande 2 och
2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör se över hur riktlinjer för hemförlossning kan ingå i de nationella riktlinjerna för förlossningsvården.

14. Nationella screeningprogram, punkt 9 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlgqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1361 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),
bifaller delvis motionerna

2022/23:1433 av Louise Thunström och Sofia Skönnbrink (båda S) och
2022/23:1606 av Catarina Deremar (C) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motionerna

2022/23:732 av Anna Starbrink (L) yrkandena 1 och 2,

2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21,

2022/23:1291 av Sanna Backeskog och Jim Svensk Larm (båda S) och

2022/23:1483 av Adnan Dibrani m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över ytterligare åtgärder för att minska risken för att fler drabbas av livmoderhalscancer.

15. Nationella screeningprogram, punkt 9 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21,
bifaller delvis motionerna

2022/23:1291 av Sanna Backeskog och Jim Svensk Larm (båda S),

2022/23:1433 av Louise Thunström och Sofia Skönnbrink (båda S) och

2022/23:1606 av Catarina Deremar (C) yrkande 1 och

avslår motionerna

2022/23:732 av Anna Starbrink (L) yrkandena 1 och 2,

2022/23:1361 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),

2022/23:1483 av Adnan Dibrani m.fl. (S) och

2022/23:1606 av Catarina Deremar (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör arbeta aktivt för jämlik mammografi även för kvinnor över 74 år för att motverka åldersdiskriminering.

16. Nationella screeningprogram, punkt 9 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:732 av Anna Starbrink (L) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21,

bifaller delvis motionerna

2022/23:1291 av Sanna Backeskog och Jim Svensk Larm (båda S),

2022/23:1433 av Louise Thunström och Sofia Skönnbrink (båda S) och

2022/23:1606 av Catarina Deremar (C) yrkande 1 och

avslår motionerna

2022/23:1361 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S),

2022/23:1483 av Adnan Dibrani m.fl. (S) och

2022/23:1606 av Catarina Deremar (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör arbeta aktivt för jämlik mammografi även för kvinnor över 74 år för att motverka åldersdiskriminering. Vidare bör regeringen utreda införandet av individualiserad bröstcancerscreening och se över frågan om att alla kvinnor som vill ska få information om sin brösttätthet i samband med mammografi.

17. Assisterad befruktning, punkt 10 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 13–16,
bifaller delvis motion
2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 2 och
avslår motion
2022/23:2027 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör genomföra regelförenklingar för embryodonation av överblivna befruktade ägg, förändra villkoren för förlängd förvaring av befruktade ägg efter tio år samt tillsätta en utredning som ser över hur en individuell bedömning i högre grad ska få avgöra om en kvinna kan få genomgå IVF och hur regelverket för IVF kan göras mer enhetligt. Vidare bör regeringen genomföra lagändringar för att tillåta altruistiskt surrogatmoderskap.

18. Assisterad befruktning, punkt 10 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 13–15 och
avslår motionerna
2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 2,
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 16 och
2022/23:2027 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör genomföra regelförenklingar för embryodonation av överblivna befruktade ägg, förändra villkoren för förlängd förvaring av befruktade ägg efter tio år samt tillsätta en utredning som ser över hur en individuell bedömning i högre grad ska få avgöra om en kvinna kan få genomgå IVF och hur regelverket för IVF kan göras mer enhetligt.

19. Abort i hemmet, punkt 11 (S, V, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Karin Rågsjö (V), Ulrika Westerlund (MP) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 37 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 69.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över regelverket för att förenkla hemaborter. När den enskilda kvinnan själv önskar och det inte finns komplikationsrisk ska det enligt vår mening vara möjligt att genomföra aborten hemma.

20. Övriga frågor om abort, punkt 12 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1312 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2 och
avslår motionerna
2022/23:1312 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,
2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 66 och 70.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör beakta rätten till fri abort i svensk EU-politik.

21. Övriga frågor om abort, punkt 12 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 66 och 70 samt avslår motion

2022/23:1312 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör öppna upp för subventionerad abort för utländska kvinnor i Sverige. Vidare bör regeringen tillsätta en utredning för att se över barnmorskors förskrivningsrätt i syfte att förbättra vården vid bl.a. abort.

22. Könstympning, punkt 13 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 101.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör intensifiera insatserna mot könstympning.

23. Omskärelse, punkt 14 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 9 och

2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 8 och

bifaller delvis motion

2022/23:1134 av Richard Jomshof (SD).

Ställningstagande

I och med att Sverige förbundit sig till barnkonventionen har man också förbundit sig att ”vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa”. Alla barn bör ha rätt till sin egen kropp och likhet inför lagen, och därför anser vi att regeringen bör förbjuda icke-medicinsk omskärelse av omyndiga pojkar.

24. Oskuldskontroll, punkt 15 (S, C)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Karin Sundin (S) och Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 69.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över hur förutsättningarna för att effektivt stoppa s.k. oskuldskontroller och straffa de ansvariga kan stärkas.

25. Hymenrekonstruktion, punkt 16 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 70.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör se över hur förutsättningarna för att stoppa s.k. hymenrekonstruktioner kan stärkas.

26. Nya könstillhörighetslagar, punkt 18 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlgqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 35 och bifaller delvis motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 18,

2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 1,

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 60,

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 29 och

2022/23:2281 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP).

Ställningstagande

Vi anser att regeringen snarast bör återkomma med en proposition om en ny och moderniserad könstillhörighetslag. Lagrådsremissen om förbättrade möjligheter att ändra kön var resultatet av ett längre utrednings- och lagstiftningsarbete för att modernisera den aktuella lagstiftningen. Det är därför enligt vår mening angeläget att regeringen prioriterar att ta detta arbete i mål.

27. Nya könstillhörighetslagar, punkt 18 (V, MP)

av Karin Rågsjö (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 18 och

2022/23:2281 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) samt

bifaller delvis motionerna

2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 1,
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 60,
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 29 och
2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 35.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över frågan om stärkta rättigheter för hbtqi-personer. Regeringen bör ersätta lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall med två nya lagar – lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen – i enlighet med det förslag som finns i promemorian om nya könstillhörighetslagar (S2021/07285).

28. Nya könstillhörighetslagar, punkt 18 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 60 och
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 29 och
bifaller delvis motionerna
2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 18,
2022/23:731 av Anna Starbrink (L) yrkande 1,
2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 35 och
2022/23:2281 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP).

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör uppdatera lagstiftningen om könstillhörighet för att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för icke-binära. En ny könstillhörighetslagstiftning – där rätten att själv få fastställa juridiskt kön särskiljs från rätten till könsbekräftande vård – måste enligt min mening komma på plats. Jag står bakom dessa nya förslag som har presenterats.

29. Övriga frågor om könstillhörighet, punkt 19 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 9–11,

bifaller delvis motionerna

2022/23:253 av Angelica Lundberg (SD) och

2022/23:542 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD) yrkande 2 och

avslår motionerna

2022/23:542 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD) yrkande 1,

2022/23:756 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1, 3 och 4 samt

2022/23:2047 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1, 2 och 4.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över frågan om att kirurgiska ingrepp och hormonbehandling vid behandling av könsdysfori inte bör genomföras på personer under 25 års ålder. Vidare bör regeringen överväga en granskning av den könsbekräftande vården i Sverige. Avslutningsvis anser vi att regeringen bör beakta vikten av samtalsterapi och psykologisk utredning som primära insatser vid behandling av könsdysfori.

30. Övriga frågor om könstillhörighet, punkt 19 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:756 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1, 3 och 4 samt

avslår motionerna

2022/23:253 av Angelica Lundberg (SD),

2022/23:542 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 9–11 och

2022/23:2047 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1, 2 och 4.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp tillgången till och kvaliteten på den könsbekräftande vården över hela landet. Vidare bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att säkerställa att omorganiseringen av den könsbekräftande vården till nationell högspecialiserad vård verkställs. Avslutningsvis anser jag att regeringen bör ge Forte i uppdrag att anslå särskilda medel för forskning om könsbekräftande vård.

31. Blodgivning, punkt 21 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 17 och avslår motionerna

2022/23:310 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4,

2022/23:361 av Niels Paarup-Petersen (C),

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 18,

2022/23:1301 av Inga-Lill Sjöblom m.fl. (S),

2022/23:1372 av Anna Wallentheim (S) och

2022/23:1786 av Ulrika Heindorff m.fl. (M).

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över hur lagstiftning och föreskrifter om blod-donation kan uppdateras löpande utifrån rådande kunskapsläge.

32. Blodgivning, punkt 21 (V, C, MP)

av Karin Rågsjö (V), Ulrika Westerlund (MP) och Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 17 och 18 samt avslår motionerna

2022/23:310 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4,

2022/23:361 av Niels Paarup-Petersen (C),

2022/23:1301 av Inga-Lill Sjöblom m.fl. (S),

2022/23:1372 av Anna Wallentheim (S) och

2022/23:1786 av Ulrika Heindorff m.fl. (M).

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över hur lagstiftning och föreskrifter om bloddonation kan uppdateras löpande utifrån rådande kunskapsläge. Vidare bör regeringen se över frågan om att förutsättningarna för att donera blod ska vara jämlika i hela landet. Vi anser att NAT-testning (Nucleic Acid Testing) bör vara norm i alla regioner.

Särskilt yttrande

Vård och behandling av olika sjukdomar, punkt 1 (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S) anför:

Inledningsvis vill vi framhålla att vi har förståelse för att de sjukdomar som berörs i de motioner som utskottet nu behandlar orsakar lidande för många människor. Vi konstaterar dock, i likhet med utskottet, att riksdagen har ställt sig bakom de riktlinjer för prioriteringar inom hälso- och sjukvården som föreslogs i propositionen Prioriteringar inom hälso- och sjukvården (prop. 1996/97:60, bet. 1996/97:SoU14, rskr. 1996/97:186).

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:73 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheter till aktiv dödshjälp och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:89 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatoriskt ställningstagande till organdonation i deklarationen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:91 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för psykiatri i syfte att säkerställa en trygg vård i samarbete med anhöriga och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:131 av Anna Wallentheim (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för antagandet av nationella riktlinjer för stödjande samtal för kvinnor och par som genomgått ett missfall, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:134 av Louise Meijer (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anmälan till donationsregistret ska kunna göras via deklarationen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:135 av Louise Meijer (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheter till aktiv dödshjälp och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta rättigheter för hbtqi-personer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:253 av Angelica Lundberg (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja åldersgränsen för könsbyte och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:310 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ökad organdonation och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av att samtliga medborgare per automatik hamnar i donationsregistret och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att fler väljer att donera blod och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en andra blodbank och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:316 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av assisterad dödshjälp för svårt sjuka i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:361 av Niels Paarup-Petersen (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om blodgivning på lika villkor och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:415 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell strategi för en säker mödra- och förlossningsvård bör tas fram och sedan bör implementeras i regionerna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:516 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att kriminalisera s.k. organresor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en kriminalisering av aktiviteter som kan anses bistå organstöld och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att Kina och andra länder ansluter sig till Santiagokonventionen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:542 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett uppdaterat kunskapsunderlag och behandlingsriktlinjer som omfattar barn och unga med plötsligt debuterande könsdysfori och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett omedelbart stopp av irreversibla medicinska och kirurgiska behandlingar inom könsdysforivården för personer under 25 år och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:545 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka cancervården också bör se över möjligheten att utse en nationell samordnare för cancerpatienter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka cancervården även bör ta i beaktan att utreda möjligheten att eliminera väntetiden från att en behandling har godkänts till att den kan användas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:576 av Helena Storckenfeldt (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna gällande organbevarande behandling och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna avseende donationskunnig personal i intensivvården och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:579 av Helena Storckenfeldt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheter till aktiv dödshjälp och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:633 av Niels Paarup-Petersen (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att analysera gråzoner vid vård i livets slutskede, inklusive dödshjälp, och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:731 av Anna Starbrink (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny könstillhörighetslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förnyad utredning om värdmödraskap och ökad juridisk trygghet för barn och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:732 av Anna Starbrink (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av individualiserad bröstcancerscreening och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kvinnor som vill ska få information om sin brösttätthet i samband med mammografi och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:755 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp och utvärdera de nationella riktlinjerna för adekvat behandling av endometrios i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:756 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp tillgången till och kvaliteten på den könsbekräftande vården över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att säkerställa att omorganiseringen av den könsbekräftande vården till nationell högspecialiserad vård verkställs och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Forte i uppdrag att anslå särskilda medel för forskning om könsbekräftande vård och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:801 av Louise Thunström och Paula Holmqvist (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över förutsättningarna för att bedriva en mer jämlik och stärkt vård för klimakteriebesvär i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur tillgänglighet och kvalitet i specialistvård och behandling för barn

med iso-BMI över gränsen för barnfetma kan stärkas och bli likvärdiga i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och stärka insatserna för en effektiv och jämlik cancerprevention i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabb och adekvat behandling för psykisk ohälsa och neuropsykiatrisk problematik och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra regelförenklingar för embryodonation av överblivna befruktade ägg och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra villkoren för förlängd förvaring av befruktade ägg efter tio år och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över hur en individuell bedömning i högre grad ska få avgöra om en kvinna kan få genomgå IVF och hur regelverket kring IVF kan göras mer enhetligt och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra lagändringar för att tillåta altruistiskt surrogatmoderskap och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den administrativa processen för att ändra det kön som framgår av folkbokföringen ska skiljas från den medicinska processen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur lagstiftning och föreskrifter om bloddonation kan uppdateras löpande utifrån rådande kunskapsläge, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningarna för att donera blod ska vara jämlika i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att erbjuda hälsosamtal i kvinnohälsovården och tillkännager detta för regeringen.

68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rusta hela vårdkedjan för att hitta och hjälpa patienter med endometrios i rätt tid och med adekvata insatser och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur förutsättningarna för att effektivt stoppa s.k. oskuldkontroller och straffa de ansvariga kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur förutsättningarna för att stoppa s.k. hymenrekonstruktioner kan stärkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en statlig utredning om framtidens mödra- och förlossningsvård och barnmorskans utbildning och roll i svensk hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur riktlinjer för hemförlossning kan ingå i de nationella riktlinjerna för förlossningsvården, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur tillgängligheten för vård kring förlossning och eftervård kan förbättras samt hur kvinnor i hela landet snabbare kan få tillgång till vård och behandling av förlossningsskador, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska genomföra riksdagens fattade beslut om att ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett krav på fysioterapeutisk kompetens om kvinnors hälsa vid eftervård efter förlossningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för ett krav om att information om kvinnosjukdomar ska finnas tillgängligt på ungdomsmottagningar, elevhälsan och vårdcentraler, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:957 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt fortsatta arbete bör beakta behovet av en inkluderande mödravård och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud mot icke-medicinsk omskärelse av pojkar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1134 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud mot icke-medicinsk omskärelse av barn och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1141 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta behovet av en förbättrad och jämlik diabetesvård och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda icke-medicinsk omskärelse av omyndiga pojkar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kirurgiska ingrepp och hormonbehandling vid behandling av könsdysfori inte bör genomföras på personer under 25 års ålder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör överväga en granskning av den könsbekräftande vården i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta vikten av samtalsterapi och psykologisk utredning som primära insatser vid behandling av könsdysfori och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga framtagandet av en nationell handlingsplan för hantering av långtidscovid och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över frågan om att förstärka den palliativa vården för barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1151 av Clara Aranda m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet med att stärka kvinnors hälsa utreda och hantera orsakerna bakom kvinnors höga sjukfrånvaro i psykiatriska diagnoser och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1234 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta aktivt för jämlik mammografi även för kvinnor över 74 år för att motverka åldersdiskriminering och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att utveckla olika typer av förlossningsavdelningar utifrån kvinnors förväntade förlossningar och önskemål, och att dessa olika avdelningar ska vara placerade på sjukhus med tillgång till akutavdelningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att varje födande kvinna garanteras en barnmorska vid sin sida under hela förlossningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1259 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för aktiv dödshjälp i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1291 av Sanna Backeskog och Jim Svensk Larm (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av åldersgränserna för avgiftsfri screening och kallelse till mammografi och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1301 av Inga-Lill Sjöblom m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av karenstiden för blodgivning för homosexuella män samt kvinnor som har sex med män som har sex med män och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1305 av Marianne Fundahn (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning om och behandling av lipödem och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1309 av Alexandra Völker (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt införa nationella riktlinjer för förlossningsvården och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1310 av Alexandra Völker (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs en nationell samordningsfunktion i syfte att stimulera och styra uppbyggnaden av de regionala centrumen för sällsynta diagnoser och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt anta en nationell handlingsplan för området sällsynta diagnoser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på för att intensifiera samverkan inom området sällsynta hälsotillstånd inom Europeiska unionen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1312 av Mathias Tegnér (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över abortlagstiftningen och angränsande lagstiftning för att möjliggöra aborter vid allvarlig fosterskada efter dagens abortgräns och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta rätten till fri abort i svensk EU-politik och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1324 av Alexandra Völker (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nationella riktlinjer för psykisk ohälsa bland barn och unga och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1329 av Anna Wallentheim (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt jobba med att förkorta köerna till ätstörningsvården och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen om samt ta fram nationella riktlinjer för ätstörningsvården och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en god och jämlik vård vid ätstörningar över hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1358 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ytterligare åtgärder för att stärka förlossningsvården och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1361 av Sanne Lennström och Sofia Skönnbrink (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över ytterligare åtgärder för att minska risken för att fler drabbas av livmoderhalscancer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1372 av Anna Wallentheim (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den dolda diskrimineringen kring blodgivning och ger Socialstyrelsen i uppdrag att se över sina regelverk kring blodgivning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1433 av Louise Thunström och Sofia Skönnbrink (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av förutsättningarna för att begära av regionerna att de kallar till regelbunden mammografi och cellprovtagning även högre upp i åldrarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1452 av Ulrika Westerlund och Annika Hirvonen (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av nationell strategi för sällsynta diagnoser och sällsynta sjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1483 av Adnan Dibrani m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av organiserad screening av män över 50 år för prostatacancer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1597 av Ingela Nylund Watz och Azadeh Rojhan (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utveckla vården och behandlingsmetoderna för hypotyreos och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1606 av Catarina Deremar (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en vård på lika villkor utan hänsyn till ålder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att avskaffa de övre åldersgränserna avseende avgiftsfri screening för livmoderhalscancer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1670 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en parlamentarisk utredning om dödshjälp och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

124. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska genomföra riksdagens fattade beslut om att ge lämplig

myndighet i uppdrag att utreda ett krav på fysioterapeutisk kompetens om kvinnors hälsa vid eftervård efter förlossningen och tillkännager detta för regeringen.

125. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rusta hela vårdkedjan för att hjälpa patienter med endometrios i rätt tid och med adekvata insatser och tillkännager detta för regeringen.
126. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur riktlinjer för hemförlossning kan ingå i de nationella riktlinjerna för förlossningsvården och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1696 av Robert Hannah (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att kvinnor som drabbas av förlossningspsykos eller grav förlossningsdepression inte ska få ordinarie psykiatrisk vård utan få vård på särskilt inrättade mamma-och-spädbarnsenheter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsätta en utredning för att kartlägga om kvinnor med förlossningspsykos och deras spädbarn får den vård de har rätt till och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att stödja regionerna i hur kvinnor med förlossningspsykos bör vårdas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1786 av Ulrika Heindorff m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för en individuell riskbedömning för att fler ska kunna bli blodgivare i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1788 av Ulrika Heindorff (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behoven av metodisk kunskap gällande sjukdomen ME/CFS och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett bättre diagnosstöd för läkare när det gäller ME/CFS och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1849 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar och möjligheter att införa rutinmässig kontroll av diabetes typ 2 för personer över 45 år och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera lagstiftningen kring könstillhörighet för att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för icke-binära och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1989 av Johanna Rantsi (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vårdpersonal som erbjuder oskuldskontroller eller oskuldsoperationer ska kunna fräntas sin licens och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2027 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda handel med barn och kvinnor i surrogatindustrin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda surrogatförmedlingar som marknadsför sina tjänster i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2047 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att, med tanke på den stora ökningen av ungdomar som fått diagnosen könsdysfori de senaste åren, vidta åtgärder för att kartlägga hur många utredningar och behandlingar för könsdysfori som har påbörjats och hur trenden ser ut och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att säkerställa att sjukvården har tillräcklig kunskap om behandlingen och om dem som ångrar sig samt för att säkerställa att underlaget för behandlingen är faktagranskat och grundat på vetenskap och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera erfarenheter från Finland gällande psykologisk behandling vid vård av könsdysfori och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en barnmorska per födande och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cancersjukvård och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny könstillhörighetslag och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över dagens regelverk vad gäller hemaborter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2089 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett antirasistiskt perspektiv i all SRHR-vård och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över barnmorskors förskrivningsrätt och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2117 av Boriana Åberg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att vid besök på mödravårdscentralen fråga blivande föräldrar om släktband och informera om riskerna med kusningifte och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fosterdiagnostik i tidigt stadium för föräldrar med nära släktband och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2145 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell garanti om kostrådgivning för cancerpatienter i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell satsning på en sund kost till cancerpatienter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett arbete för att öka den allmänna förståelsen för sambandet mellan kost och cancercellers tillväxt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att skapa ett center för att utveckla den cancerpreventiva kosten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att cancerpatienter alltid har möjlighet till en konsultation med en dietist med kunskap kring cancerkost och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2148 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rätten att välja kejsarsnitt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra fritt vårdval för planerat kejsarsnitt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur fler blivande föräldrar kan genomföra profylaxkurser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka förlossningsvården också bör verka för en ökad möjlighet till BB-vistelse inför stundande förlossning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kommitté i syfte att minska antalet förlossningsskador i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en utvecklad statistik kring förlossningsskador i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i det kommande arbetet med att stärka förlossningsvården bör ta i beaktande nationella riktlinjer för vården efter en förlossning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda inrättandet av ett särskilt kunskapsstöd för förlossningsvården för att motverka regionala skillnader och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett tydligare ansvar för mödravården att följa upp såväl den psykiska som den fysiska situationen för de kvinnor som genomgått en förlossning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ett bidrag för förlossningsrelaterad rehab till kvinnor med fysiska eller psykiska besvär och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett specialistcenter för eftervård och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en garanti om att få operation efter en förlossningsskada och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2164 av Yasmine Eriksson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett obligatoriskt ställningstagande i donationsregistret och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2236 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning gällande jämlik palliativ vård i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa mer resurser på ökad kunskap om kvinnosjukdomar och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mål om en barnmorska per födande kvinna och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över hela förlossningsvården och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra förlossningsvården i hela landet och höja kvaliteten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tryggare förlossningsvård i hela landet och att erbjuda boende på patienthotell inför förlossning för den som har långa avstånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta del av Norges sätt att organisera förlossningsvården och utreda om någon del av denna kan införas i Sverige i syfte att förbättra utbudet av t.ex. olika vårdformer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som vill förlösas med kejsarsnitt på grund av tidigare förlossningstrauma, sexuella övergrepp eller annan icke-medicinsk orsak ska få besked om det beviljats senast i graviditetsvecka 28, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kostnadsfritt ultraljud alltid ska erbjudas vid misstänkt missfall och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra kunskapen om hur förlossningsskador kan undvikas och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riskgrupper, såsom nyanlända kvinnor, äldre förstfödorskör och kvinnor med missbruksproblematik, ska erbjudas hembesök inför barnets födsel och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systemet med s.k. kulturtolksdoulor som finns i vissa regioner ska spridas till fler och tillkännager detta för regeringen.

61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlossningsavdelningar och BB bör bli mer hemlika och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att BB i hemmet ska kunna erbjudas som alternativ till de som föredrar det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till särskilt stöd för den som saknar medföljande till förlossning och BB, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp för subventionerad abort för utländska kvinnor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att förenkla hemaborter och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över barnmorskors förskrivningsrätt och tillkännager detta för regeringen.
101. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera insatserna mot könsstympning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2281 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall med två nya lagar – lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen – i enlighet med det förslag som fanns i S2021/07285 och tillkännager detta för regeringen.